

Komunitný plán sociálnych služieb obce Partizánska Ľupča

2018

Obecný úrad Partizánska Ľupča

**Komunitný plán sociálnych služieb
obce Partizánska Ľupča**

Partizánska Ľupča 2018

Komunitný plán sociálnych služieb bol vypracovaný v súlade s § 83 zákona č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, v znení neskorších predpisov.

Jeho vypracovanie je v súlade s originálnou kompetenciou a pôsobnosťou obce Partizánska Ľupča vo svojom územnom obvode.

Vydalo: Obec Partizánska Ľupča

Spracovateľ:

PhDr. Ľubomíra Gloneková

Príhovor starostu

Vážení spoluobčania,

dovoľte, aby som Vám predstavil Komunitný plán sociálnych služieb obce Partizánska Ľupča, ktorý bol spracovaný v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní /živnostenský zákon/ v znení neskorších predpisov v platnom znení.

Poslaním sociálnych služieb je pomôcť ľuďom udržať si alebo znovu získať svoje miesto v spoločnosti, v komunite, kde žijú, teda podporiť začleňovanie ľudí do spoločnosti, sociálnu súdržnosť, zároveň smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnatelnosti obyvateľov.

Sociálne služby sa týkajú každého a aj to je dôvod, prečo je nutné ich plánovať a neustále rozvíjať. Obec je zodpovedná za zabezpečenie sociálnych služieb pre svojich obyvateľov a od samosprávy v súčasnosti závisí rozsah, podmienky a kvalita, v akej obyvatelia užívajú sociálne služby. Dobre fungujúca sociálna sieť je potrebná na to, aby bolo možné zasiahnuť všade tam, kde sa človek z objektívnych dôvodov dostal do neriešiteľnej situácie, alebo tam kde je pomoc spoločnosti nevyhnutná. Tie sú plánované v komunitnom plánovaní, čo je plánovanie komunity pre komunitu alebo inak ľudí pre ľudí.

Na záver mi dovoľte poďakovať sa všetkým, ktorí sa na procese tvorby komunitného plánu sociálnych služieb zúčastnili, hlavne členom Sociálnej komisie pri Obecnom zastupiteľstve, poskytovateľom sociálnych služieb v obci, ale aj všetkým obyvateľom obce, ktorí tento dokument svojimi pripomienkami a podnetmi pomáhali vytvárať.

Komunitný plán bude v našej obci slúžiť na skvalitnenie života a zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Ľubomír Frič
starosta obce Partizánska Ľupča

OBSAH

PRÍHOVOR STAROSTU

ÚVOD.....	8
1 SOCIÁLNE SLUŽBY	9
1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb	9
1.1.2 Pôsobnosť obce	12
1.1.3 Financovanie sociálnych služieb.....	13
1.2 Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2015 – 2020.....	14
2 OBEC A SOCIÁLNOPRÁVNÁ OCHRANA DETÍ A SOCIÁLNA KURATELA	16
3 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	19
4 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE PARTIZÁNSKA ĽUPČA.....	20
4.1 Proces spracovania dokumentu Komunitného plánu sociálnych služieb v obci Partizánska Ľupča	22
5 SOCIODEMOGRAFICKÁ ANALÝZA OBCE PARTIZÁNSKA ĽUPČA.....	24
5.1 Základná charakteristika obce Partizánska Ľupča	24
5.1.2 História obce	24
5.2 Demografická analýza obce Partizánska Ľupča	25
6 ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	32
6.1 Poskytovanie sociálnych služieb obcou Partizánska Ľupča	32
6.2 Poskytovatelia sociálnych služieb v meste Liptovský Mikuláš.....	36
7 ANALÝZA POŽIADAVIEK PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A OBČANOV OBCE PARTIZÁNSKA ĽUPČA	38
7.1 Charakteristika vzorky.....	39
7.2 Interpretácia výsledkov z dotazníkového zisťovania	41
8 SWOT ANALÝZA POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	43
9 CIELE A PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBCI PARTIZÁNSKA ĽUPČA	44
10 VYHODNOCOVANIE A PLNENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU	46
ZÁVER	47
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	48
PRÍLOHY	50

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia	26
Graf 2 Migračné saldo, Prirodzený prírastok, Celkový prírastok.....	27
Graf 3 Vývoj nezamestnanosti v obci Partizánska Ľupča	29
Graf 4 Pohlavie	40
Graf 5 Vekové kategórie	40
Graf 6 Vzdelanie	40
Graf 7 Sociálne postavenie	41

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov obce Partizánska Ľupča	25
Tabuľka 2 Prirodzený pohyb obyvateľstva v obci Partizánska Ľupča	26
Tabuľka 3 Migračný pohyb v obci Partizánska Ľupča.....	27
Tabuľka 4 Vývoj vekovej štruktúry obce Partizánska Ľupča	28
Tabuľka 5 Počet nezamestnaných v obci Partizánska Ľupča	29
Tabuľka 6 Dotácie z rozpočtu obce Partizánska Ľupča	31
Tabuľka 7 Počet klientov, zamestnancov a náklady na opatrovateľskú službu.....	32
Tabuľka 8 Počet klientov, zamestnancov a náklady na zariadenie pre seniorov	33
Tabuľka 9 Posudková a rozhodovacia činnosť	34
Tabuľka 10 Inštitút osobitného príjemcu.....	35
Tabuľka 11 Záujem o sociálne služby	42

ZOZNAM SKRATIEK A SYMBOLOV

b. j.	bytová jednotka
cca	asi
č.	číslo
ECAV	evanjelická cirkev augsburského vyznania
EÚ	Európska únia
KPSS	komunitný plán sociálnych služieb
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
napr.	napríklad
n.o.	nezisková organizácia
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OÚ	obecný úrad
písm.	písmeno
PHSR	plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja
pod.	podobne
res.	respektíve
SODB	sčítanie obyvateľov domov a bytov
SPODaSK	sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela
SR	Slovenská republika
SS	sociálna služba
t.j.	to je
VÚC	vyšší územný celok
ZO	základná organizácia
Z. z.	zbierka zákonov
Zb.	zbierka

ÚVOD

Dnešná spoločnosť prechádza neustálymi zmenami a vývojovým procesom, ktorý sa zameriava na skvalitnenie života obyvateľov, zapájaním ich samotných do diania a participácií vo veciach verejných. Komunitné plánovanie predstavuje v našej spoločnosti relatívne nový fenomén, ktorý sa v čoraz väčšej miere začína uplatňovať v praxi a v živote komunít miest a obcí. Komunita je miestom, kde ľudia žijú, pracujú, chodia do školy a spája sa veľa spoločných aktivít, záujmov a medziľudských vzťahov.

Sociálne služby predstavujú základný nástroj v systéme sociálnej pomoci. Poslaním sociálnych služieb je pomôcť ľuďom udržať si alebo znovu získať svoje miesto v spoločnosti alebo v komunite, kde žijú. Sociálne služby sa týkajú každého a aj to je dôvod, prečo je nutné ich plánovať a neustále rozvíjať. Sú súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Komunitné plánovanie je jedna zo základných metód riadenia rozvojových procesov. Jej obsahom je absorbovať názory celej komunity/obce, ktoré umožnia spracovať podkladové materiály pre rôzne oblasti verejného života. Ide o proces, ktorý pomáha v spolupráci s komunitou na plánovaní a poskytovaní lepších a kvalitnejších služieb, ktoré budú znamenať skutočný prínos a zmenu v životoch ľudí. Práve zapojenie celej komunity je novým prvkom v spolupráci, ktorý prináša dôležité a nezabudnuteľné informácie od konkrétnych prijímateľov sociálnych služieb, poskytovateľov a objednávateľov sociálnych služieb.

1 SOCIÁLNE SLUŽBY

Sociálne služby sú nástrojom sociálnej pomoci, ktorý sa navonok prejavuje ako špecializované činnosti a aktivity vytvárajúce podmienky na riešenie sociálnej núdze občanov. Vystupujú v dvoch základných formách:

- terénne sociálne služby – tieto služby „idú“ za občanmi, sú im poskytované v ich prirodzených sociálnych štruktúrach – rodinách a domácnostiach. Sú to opatrovateľské služby, poskytovanie spoločného stravovania a prepravné služby,
- inštitucionálne služby – tieto služby sa poskytujú v inštitúciách, ktorými sú zariadenia sociálnych služieb, teda poskytujú sa mimo sociálneho priestoru domácností.

Sociálne služby sú poskytované ľuďom spoločensky znevýhodneným, a to s cieľom zlepšiť kvalitu ich života. Prípadne ich v maximálnej možnej miere začleniť do spoločnosti alebo spoločnosť chrániť pred rizikami, ktorých sú títo ľudia nositeľmi.

Sociálne služby majú pre občanov zmysel iba ak sú dostupné z hľadiska:

- financií (podiel pre občanov na úhrade nákladov),
- miesta (služba k dispozícii v danom území),
- času (od vzniku potreby služby, cez jej posúdenie, priznanie až k jej využitiu).

1.1 Právny rámec poskytovania sociálnych služieb

Základnú právnu normu v oblasti sociálnych služieb predstavuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), podľa ktorého obec schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode a utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja.

Zákon o sociálnych službách stanovuje právny rámec poskytovania sociálnych služieb, financovania sociálnych služieb a dohľad nad ich poskytovaním. Tento zákon upravuje aj podmienky poskytovania sociálnych služieb. Jeho cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- pretože nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,

- pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do 7 rokov veku,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- z dôvodu, že daná osoba dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo, ak sa stala obeťou správania iných fyzických osôb,
- pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačnej reprodukovanej chudoby.

Zákon o sociálnych službách v § 12 rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy a nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené.

Sociálne služby podľa druhu sú rozdelené na:

- a) sociálne služby krízovej intervencie,
- b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi,
- c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku,
- d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií,
- e) podporné služby.

Sociálne služby krízovej intervencie:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach:
 - nízkoprahové denné centrum,
 - integračné centrum,
 - komunitné centrum,
 - nocľaháreň,
 - útulok,
 - domov na polceste,
 - zariadenie núdzového bývania.
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,
- poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
- služba včasnej intervencie.

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného

postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

- zariadenie podporovaného bývania,
- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- rehabilitačné stredisko,
- domov sociálnych služieb,
- špecializované zariadenie,
- denný stacionár,
- domáca opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- sprievodcovská a predčitateľská služba,
- tlmočnícka služba,
- sprostredkovanie tlmočnickej služby,
- sprostredkovania osobnej asistencie,
- požičiavanie pomôcok.

Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:

- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
- krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

Podporné služby:

- odľahčovacia služba,
- pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
- poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
- podpora samostatného bývania,
- poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
- poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
- poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb.

Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb).

Sociálne služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb

vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je povinný napríklad vypracovať individuálny plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie.

Sociálne služby je možné účelne a vhodne spájať. Sociálne služby sa poskytujú ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

1.1.2 Pôsobnosť obce

V § 80 zákon o sociálnych službách taxatívne upravuje pôsobnosti obce pri poskytovaní sociálnych služieb. Okrem koncepcnej, rozhodovacej, posudkovej, poradenskej, kontrolnej, registračnej, evidenčnej, štatistickej, finančnej činnosti a terénnej sociálnej práce je v pôsobnosti obce poskytovať a zabezpečovať rôzne druhy sociálnych služieb, zriaďovať a zakladať zariadenia.

Obec je správnym orgánom v konaniach a:

- rozhoduje o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- vyhotovuje posudok o odkázanosti, zmene odkázanosti a zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- upravuje povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11,
- poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie: sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári, nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu, opatrovateľskej služby, prepravnej služby, odľahčovacej služby a pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
- poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby a o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby.

Obec môže zriaďovať aj iné zariadenia a poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnych služieb. Okrem uvedeného zároveň poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti na pomoc inej osoby a finančný príspevok na prevádzku, ukladá a kontroluje opatrenia na

odstránenie zistených nedostatkov, kontroluje účelnosť využitia finančných príspevkov, vedie evidenciu posudkov a rozhodnutí o odkázanosti na sociálne služby a prijímateľov sociálnych služieb, vyhľadáva odkázané fyzické osoby, poskytuje štatistické údaje a uhrádza náklady za zdravotné výkony, ktoré je potrebné vykonať v procese posudzovania osoby o odkázanosti.

Úlohou samosprávy (obce, mesta, VÚC) je poskytovať sociálne služby dané nielen zákonom, ale zároveň vytvoriť podmienky pre fungovanie siete sociálnych služieb založené na reálnom dopyte a adresnom uspokojení potrieb občanov.

1.1.3 Financovanie sociálnych služieb

Podľa § 71 zákona o sociálnych službách sociálne služby poskytované **verejným poskytovateľom sociálnej služby** môžu byť financované:

- a) z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby,
- b) z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a z úhrad za iné činnosti,
- c) z úhrady ekonomicky oprávnených nákladov spojených s poskytovaním sociálnej služby,
- d) z finančného príspevku poskytnutého zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly ministerstva na financovanie sociálnej služby v zariadení,
- e) z prostriedkov prijatých na základe písomnej darovacej zmluvy,
- f) z prostriedkov združenia obcí, združenia vyšších územných celkov a združenia osôb,
- g) z výsledku hospodárenia z vedľajšej činnosti, ktorú vykonávajú zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti alebo zakladateľskej pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku s jeho súhlasom,
- h) z príjmu zo sociálneho podniku,
- i) z iných zdrojov.

Sociálne služby poskytované právnickou osobou zriadenou alebo založenou obcou alebo vyšším územným celkom môžu byť financované len so súhlasom obce alebo vyššieho územného celku, ktorý takúto právnickú osobu zriadil alebo založil.

Sociálne služby poskytované **neverejným poskytovateľom** sociálnej služby môžu byť financované:

- a) z finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a z finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby za podmienok ustanovených týmto zákonom,
- b) z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a z úhrad za iné činnosti,
- c) z finančného príspevku poskytnutého z rozpočtu ministerstva na poskytovanie

- sociálnej služby,
- d) z vlastných zdrojov neverejného poskytovateľa sociálnej služby,
 - e) z prostriedkov prijatých na základe písomnej darovacej zmluvy,
 - f) z výsledku hospodárenia z podnikateľskej činnosti po zdanení daňou z príjmov, ktorú vykonáva neverejný poskytovateľ sociálnej služby podľa osobitných predpisov,
 - g) zo zisku zo sociálneho podniku,
 - h) z iných zdrojov.

1.2 Národné priority rozvoja sociálnych služieb 2015 – 2020

V zmysle zákona o sociálnych službách, obec vypracováva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR, a zároveň z priorít Európskeho spoločenstva.

Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020 sú:

1. Zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity.

Dostupnosť komunitných sociálnych služieb je podľa štatistických údajov na celom Slovensku nedostatočne rozvinutá. Je preto potrebné vytvárať podmienky na dostupnosť a udržateľnosť starostlivosti formou terénnych, ambulantných a nízkokapacitných pobytových sociálnych služieb. Predpokladom pre dosiahnutie tejto priority je teda hlavne podpora rozvoja existujúcich a nových sociálnych služieb a odborných činností ako sú sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia, terénna sociálna služba krízovej intervencie, domáca opatrovateľská služba, denných centier a pod.

2. Podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť.

Zámerom priority je snaha podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí, čím dochádza k procesu deinštitucionalizácie sociálnych služieb, základom ktorej je Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti schválenej vládou Slovenskej republiky dňa 30.11.2011. Národná priorita je zameraná na vytvorenie podmienok pre nezávislý život mladých a dospelých osôb so zdravotným postihnutím a s duševnou poruchou. Predpokladom pre dosiahnutie tejto priority je jednak podporovať a budovať vybrané druhy terénnych, ambulantných a pobytových služieb na komunitnej úrovni a zvýšiť informovanosť odborníkov a verejnosti prostredníctvom cielených kampaní.

3. Podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvávajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že sociálne služby zamerané na cieľovú skupinu osôb, ktoré zotrvávajú v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby, nie sú poskytované v dostatočnom rozsahu, druhovosti poskytovaných služieb a ani ich kapacite. Pre cieľovú skupinu vzniká teda zvýšená potreba sociálnych služieb, ku ktorým má však práve táto cieľová skupina sťažený prístup. Pre dosiahnutie tejto priority je potrebné zintenzívniť spoluprácu medzi zainteresovanými subjektmi a zvýšiť percentuálne zastúpenie vybraných druhov sociálnych služieb a ich kapacít (najmä sociálnych služieb krízovej intervencie, podporných služieb alebo terénnych programov).

4. Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb.

Požiadavka zvyšovania kvality sociálnych služieb v Slovenskej republike reaguje na trendy uplatňované v rámci EÚ a na dodržiavanie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v ľudskoprávnej oblasti. Zákon o sociálnych službách určuje v prílohe č. 2 „Podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby“. Zákonom stanovené podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby sa orientujú na prijímateľa sociálnych služieb a jeho podporu tak, aby boli v čo najväčšej možnej miere zohľadňované jeho individuálne potreby a preferencie pri poskytovaní sociálnej služby. Základným predpokladom na dosiahnutie priority je podpora poskytovateľov sociálnych služieb pri vytváraní podmienok pre napĺňanie ľudsko-právnych, procedurálnych, personálnych a prevádzkových aspektov kvality poskytovaných služieb.

2 OBEC A SOCIÁLNOPRÁVNÁ OCHRANA DETÍ A SOCIÁLNA KURATELA

V sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately má nezastupiteľné miesto samospráva so svojimi originálnymi kompetenciami, ktoré sú zamerané na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický, fyzický a sociálny vývin dieťaťa.

V oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPODaSK“) obec vychádza zo zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v platnom znení. Dôvodom, pre ktorý do komunitného plánu sociálnych služieb zahráme aj SPODaSK je ten, že oba systémy sa stále viac prelínajú, čo súvisí s posilnením nástrojov prevencie a sanácie rodiny, ako aj s nevyhnutnosťou rozširovania služieb na podporu rodiny s deťmi.

Pôsobnosť obce určuje § 75 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, podľa ktorého obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti:

a) vykonáva

1. opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb podľa § 10,
2. opatrenia podľa § 11 ods. 1,

b) organizuje

1. výchovné programy alebo sociálne programy pre deti, ktorým bolo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo súdom uložené výchovné opatrenie,
2. programy na pomoc ohrozeným deťom a plnoletým fyzickým osobám a rodinám podľa § 11 ods. 1 písm. c) až e) v prostredí podľa § 4,
3. resocializačné programy,

c) spolupôsobí

1. pri výkone výchovných opatrení uložených súdom alebo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
2. pri pomoci deťom, pre ktoré orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva sociálnu kuratelú, a podieľa sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom,
3. pri úprave a obnove rodinných pomerov dieťaťa finančnou podporou podľa § 64 a 65,

d) poskytuje

1. rodičovi dieťaťa alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, príspevok na dopravu do zariadenia podľa § 64 ods. 1 písm. a),
2. informácie fyzickej osobe, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na podanie žiadosti o zapísanie do zoznamu žiadateľov a o subjektoch vykonávajúcich

- prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť,
3. štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
 4. finančné prostriedky podľa § 65,
- e) poskytuje pomoc
1. dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie alebo priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin,
 2. dieťaťu alebo plnoletej fyzickej osobe ohrozenej správaním člena rodiny, členov rodiny alebo správaním iných fyzických osôb,
 3. na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi dieťaťom a rodičom a úpravu rodinných pomerov dieťaťa, ak bolo dieťa umiestnené v zariadení na výkon ústavnej starostlivosti, neodkladného opatrenia alebo výchovného opatrenia,
 4. mladému dospelému po skončení náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti a ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania,
- f) poskytuje súčinnosť
1. štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zisťovaní rodinných pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
 2. zariadeniu pri zabezpečovaní osamostatnenia sa mladého dospelého,
- g) utvára podmienky na prácu s komunitou,
- h) zriaďuje zariadenia podľa potrieb obyvateľov na účel výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 45 až 48 a môže zriadiť zariadenia podľa § 49, 50, 62 a 63 a oznamuje orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa § 73 ods. 1 počet miest určených v týchto zariadeniach na vykonávanie rozhodnutí súdu,
- i) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti,
- j) vyjadruje sa k spôsobu života fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, a jej rodiny podľa § 35 ods. 4 písm. d),
- k) vedie evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- l) plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona a osobitných predpisov.

Vychádzajúc zo zákona, obec sa podieľa najmä na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom, pri úprave a obnove rodinných pomerov dieťaťa. Obec môže samostatne prijímať opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a môže organizovať:

- výchovné programy alebo sociálne programy pre deti, ktorým bolo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo súdom uložené výchovné opatrenie,
- programy na pomoc ohrozeným deťom a plnoletým fyzickým osobám a rodinám ,

- resocializačné programy,
- programy na podporu mladému dospelému po skončení náhradnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania.

Obec môže zriaďovať zariadenia podľa potrieb obyvateľov na účel výkonu opatrení SPODaSK detský domov, krízové stredisko, resocializačné stredisko a zároveň vedie evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva tieto opatrenia. Môže zabezpečiť výkon samosprávnej pôsobnosti aj prostredníctvom akreditovaného subjektu alebo prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ak sa nevyžaduje akreditácia na vykonávané opatrenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa daného zákona.

3 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Komunitné plánovanie je pojem, ktorý v posledných rokoch skloňujú zástupcovia organizácií poskytujúce sociálne služby, i tí, ktorí tieto služby využívajú – prijímatelia a užívatelia, predstavitelia miestnych samospráv i aktívni občania. Komunitné plánovanie je plánovanie komunitou pre komunitu a pre ľudí v nej žijúcich.

Plánovanie je proces, ktorý vyžaduje intelekt, vyžaduje, aby sme vedome určovali priebeh činností a zakladali naše rozhodovanie na cieľoch, vedomostiach a dôležitých odhadoch.

Plánovanie stavia mosty medzi tým, kde sme a tým, kam chceme ísť. Vytvára podmienky preto, aby sa realizovali určité záležitosti, ktoré sa za iných okolností neuskutočnili. Len veľmi zriedka sa nám podarí presne predvídať budúcnosť, lebo faktory náhody môžu zmeniť i tie najlepšie plány. Keby sme však neplánovali, budúcnosť by bola jedna veľká náhoda.

Metóda komunitného plánovania má zaručiť, aby prijímané rozhodnutia zodpovedných orgánov reflektovali želania a potreby obyvateľstva a aby následne riešenia čo najefektívnejšie využívali dostupné zdroje.

Princíp komunitného plánovania sociálnych služieb predpokladá zapojenie a úzku spoluprácu aktivít zainteresovaných občanov, presnejšie troch subjektov, ktoré tvoria tzv. komunitnú triádu:

- zadávatelia služieb,
- poskytovatelia služieb a ich
- prijímatelia služieb alebo ich záujmové združenia.

Práve zapojenie užívateľov – prijímateľov sociálnej služby je novým prvkom v spolupráci, ktorý prináša dôležité a nezabudnuteľné informácie od konkrétnych užívateľov a klientov sociálnych služieb. Ich zapojenie napomôže k tomu, aby získali pomoc adresne, aby získali takú pomoc, ktorú užívatelia potrebujú a nie takú, o ktorej si myslíme, že by potrebovali.

Komunitné plánovanie musí odpovedať na 4 základné otázky:

- *Kde sa samospráva v oblasti uspokojovania potrieb občanov v sociálnych službách nachádza v súčasnosti?* (Odpoveď musí priniesť analýza súčasného stavu sociálnych služieb v obci).
- *Kam sa chce dostať v budúcnosti?* (Je potrebné naformulovať zámery a strednodobé výsledkovo orientované ciele, ktoré prispievajú k dosiahnutiu zámerov).
- *Akým spôsobom sa tam dostane?* (Určiť stratégie, úlohy, činnosti a aktivity, ktoré samospráva na to vyvinie a bude ich financovať z vlastného rozpočtu a iných zdrojov).
- *Ako bude vyhodnotený zrealizovaný pokrok?* (Merateľnými ukazovateľmi plnenia strednodobých cieľov).

4 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE PARTIZÁNSKA ĽUPČA

Efektívny komunitný plán by mal rešpektovať nasledovné pravidlá a zásady:

- pri plánovaní sociálnych služieb vychádzať z jedinečnosti a dôstojnosti každého prijímateľa sociálnej služby,
- uprednostňovať osobnú voľbu prijímateľa sociálnej služby,
- umožniť prijímateľovi sociálnej služby žiť vo svojom prirodzenom prostredí so zachovaním dostatočnej starostlivosti a podpory,
- poskytnúť prijímateľovi sociálnej služby možnosť prístupu a výberu v poskytovaní sociálnej služby,
- umožniť prechod z inštitucionálnej starostlivosti do komunitnej starostlivosti.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Partizánska Ľupča spracovaný na roky 2018 – 2022 (ďalej len „KPSS“) je strednodobý dokument analyzujúci súčasný reálny stav a kvalitu sociálnych služieb v obci a plánujúci ich rozvoj v budúcnosti. Je výsledkom pokračovania vzájomnej a otvorenej spolupráce medzi všetkými účastníkmi komunitného plánovania - občanov, mimovládnych organizácií, dobrovoľníkov, samosprávy a orgánov štátnej správy.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Partizánska Ľupča je vypracovaný na 5-ročné obdobie a jeho cieľom je:

- vytvoriť podmienky pre poskytovanie komplexných, adresných, kvalitných a dostupných sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny,
- vytvoriť podmienky na podporu komunitného rozvoja za účelom predchádzania vzniku či zhoršovania nepriaznivých sociálnych situácií a riešenie miestnych sociálnych problémov,
- podporovať trvalo udržateľný rozvoj obce s možnosťou budovania ďalších sociálnych zariadení.

Komunitný plán sociálnych služieb vychádza z faktu, že dominantnú úlohu pri dlhodobom riešení svojej sociálnej situácie má občan a jeho rodina.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Partizánska Ľupča vznikol v zmysle § 83 zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je v pôsobnosti obce vypracovať a schváliť uvedený dokument.

V ustanoveniach § 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní.

Podľa § 82 obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov utvára

podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.

V zmysle § 83 zákona o sociálnych službách obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie. Koncepcia sociálnych služieb vychádza zo základných strategických dokumentov vypracovaných na národnej a regionálnej úrovni a z platnej legislatívy pre sociálnu oblasť.

Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na schválenie obecnému zastupiteľstvu do šiestich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb obsahuje podľa hore uvedeného zákona :

- a) *analýzu poskytovaných sociálnych služieb* podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- b) *analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov* v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- c) *analýzu demografických údajov a sociálnej situácie* v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- d) *určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb* podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce alebo územnom obvode vyššieho územného celku,
- e) *časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb* alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity, tak aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce a vyššieho územného celku, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok, ktoré vytvára obec, vyšší územný celok a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu

- komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,
- f) *spôsob každoročného vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb,*
- g) *podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.*

Pri spracovaní KPSS je potrebné vychádzať aj z ďalších zákonov, ktoré definujú niektoré úlohy a zodpovednosti pre samosprávy v oblasti sociálnych služieb a starostlivosti o občanov:

- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- ďalšie súvisiace právne predpisy,
- miestna legislatíva - Všeobecne záväzné nariadenie VZN č. 3/2015 o úhradách, spôsobe určenia a platenia úhrad za sociálne služby poskytované v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Partizánska Ľupča v platom znení.

Dokument je v súlade s platnými právnymi predpismi, medzinárodnými dohovormi, Smerným územným plánom obce Partizánska Ľupča a Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Partizánska Ľupča na roky 2015 - 2021.

4.1 Proces spracovania dokumentu Komunitného plánu sociálnych služieb v obci Partizánska Ľupča

Obec pre vypracovanie komunitného plánu zostavila pracovnú skupinu, ktorej úlohou je:

- navrhnuť štruktúru KPSS,
- určiť cieľové skupiny na ktoré bude KPSS zameraný,
- stanoviť ciele KPSS,
- stanoviť strategický rámec dokumentu (navrhnuť opatrenia a priority),
- pripraviť akčný plán riešenia (časový horizont, finančné náklady, kritériá hodnotenia plnenia akčného plánu).

Zloženie pracovnej skupiny je:

- Stanislav Sekan – poslanec Obecného zastupiteľstva v Partizánskej Ľupči, predseda sociálnej komisie obce
- Dušan Adamčiak – poslanec Obecného zastupiteľstva v Partizánskej Ľupči, člen sociálnej komisie

- Július Sokol – zástupca starostu, člen sociálnej komisie
- Mgr. Lucia Zachejová – členka sociálnej komisie,
- Bc. Daniela Havlanová - pracovníčka Obecného úradu v Partizánskej Ľupči, členka sociálnej komisie,
- PhDr. Ľubomíra Gloneková- riaditeľka Zariadenia pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča - spracovateľ

Verejnosť bola zapojená do tvorby komunitného plánu sociálnych služieb prostredníctvom dotazníka.

Návrh dokumentu bol poskytnutý na verejnú diskusiu v máji 2018.

5 SOCIODEMOGRAFICKÁ ANALÝZA OBCE PARTIZÁNSKA ĽUPČA

Obec pri vykonávaní vlastnej politiky rozvoja územia a sociálnych služieb sa musí orientovať na svojich obyvateľov, na zisťovanie a uspokojovanie ich potrieb. V takýchto intenciách zisťovania a uspokojovania sociálnych potrieb obyvateľov Partizánskej Ľupči bolo postupované pri tvorbe tohto komunitného plánu spracovaním sociálno-demografickej analýzy.

Sociálna analýza má za cieľ porovnať aktuálny stav sociálnych služieb, ich terajšiu potrebnosť s predpokladanými potrebami v budúcnosti. Analýza vychádza z demografických údajov obce, vekovej štruktúry občanov a dostupných sociálnych ukazovateľov. Výpočet a modelovanie budúcich služieb bolo spracované na základe vyhodnotenia dotazníkov.

Demografická analýza má za cieľ skúmať demografické štruktúry populačných skupín vzniknutých členením obyvateľstva podľa veku, pohlavia, ekonomickej aktivity a podobne. Pri spracovaní tejto analýzy sme vychádzali zo štatistických údajov získaných zo štatistického a obecného úradu, taktiež sa berú do úvahy i geografické údaje obce to znamená poloha a rozloha obce, celková hustota obyvateľstva, občianska vybavenosť, dostupnosť služieb a podobne.

5.1 Základná charakteristika obce Partizánska Ľupča

Obec sa nachádza na strednom Liptove, v juhozápadnej časti okresu Liptovský Mikuláš. Pôvodne najstaršie banícke mesto Liptova leží na nive potoka Ľupčianka pod severnými upätiami Nízkych Tatier, 15 km východne od Ružomberka a 20 km západne od Liptovského Mikuláša. Dobrá prístupnosť je aj od obce Liptovská Osada cez Liptovskú Lúžnu a zo severu od 3 km vzdialenej diaľnice D1. V blízkosti obce Partizánska Ľupča sa nachádzajú aj termálne kúpaliská v Bešeňovej (3 km) a vodná nádrž Liptovská Mara (6 km). Súčasťou obce sú aj osady Magurka a Železnô, ležiace v lone masívu Nízkych Tatier.

5.1.2 História obce

Prvá písomná zmienka o Ľupči je z roku 1252 v rámci vymedzenia majetku Sliačov, ktorý kráľ Belo IV. daroval kláštoru premonštrátov v Turci. V druhej polovici 13. storočia sa v Ľupči so súhlasom panovníka usadzovali nemeckí osadníci, ktorých sem prilákali bohaté ložiská zlata a striebra.

Prvé mestské výsady dostala Ľupča v roku 1270. (Listina kráľa Bela IV. z 5. apríla 1263 sa považuje za falzum zo 14. alebo 15. storočia.) Kráľ Štefan V. udelil tunajším obyvateľom právo slobodnej voľby richtára so súdnou právomocou, potvrdil im právo rybolovu, ktoré získali od

jeho otca (týmto Ľupčanov zvýhodnil od ostatných obyvateľov Liptova, ktorí nesmeli loviť ryby vo Váhu, Revúcej, Ľupčianke a Sestrči), udelil im právo slobodne ryžovať a dolovať drahé kovy, oslobodil ich od mýta v celom Uhorsku, povolil im trhové právo podľa vzoru Krupiny a Banskej Štiavnice a určil im niektoré cirkevné práva a povinnosti. Hoci saských kolonistov prišlo do Ľupče len 14 či 16 mali spočiatku vedúce postavenie v mestskej rade. Možno preto bol názov mestečka, ktorý v prvých listinách znel: Ľupča v Liptove (villa Lypche, Lips in Liptouia), od roku 1390 do roku 1946 zmenený na Nemeckú Ľupču (Deutsche Lipsche).

5.2 Demografická analýza obce Partizánska Ľupča

K 31.12.2017 mala obec Partizánska Ľupča cca 1288 obyvateľov.

Celková výmera územia obce je 92,4 km² a hustota obyvateľstva na km² je 13,38 obyvateľov.

Podľa SODB v roku 2011 je národnostná štruktúra homogénna, pričom 97,4 % tvorí slovenská národnosť, česká 0,4 %, nemecká a poľská po 1 % a nezistená národnosť 2 %.

Náboženská štruktúra obce je nasledovná: rímsko-katolícke vyznanie predstavuje až 68 %, evanjelické 15 %, bez vyznania 11 % a nezistené 5 %.

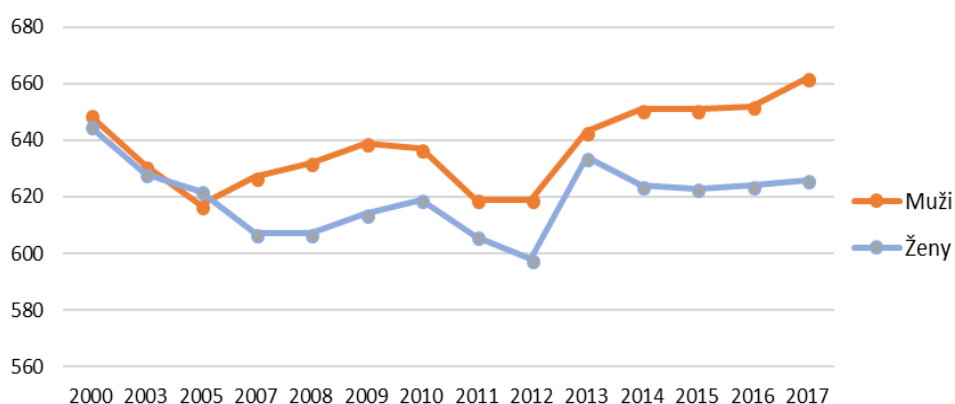
Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov obce Partizánska Ľupča

Rok	Počet obyvateľov	Muži	Ženy	podiel žien %
2000	1294	649	645	49,85
2003	1259	631	628	49,88
2005	1239	617	622	50,20
2007	1234	627	607	49,19
2008	1239	632	607	48,99
2009	1253	639	614	49,00
2010	1256	637	619	49,28
2011	1225	619	606	49,47
2012	1217	619	598	49,14
2013	1277	643	634	49,65
2014	1275	651	624	48,94
2015	1274	651	623	48,90
2016	1276	652	624	48,90
2017	1288	662	626	48,60

Zdroj: Matričný úrad OÚ Part. Ľupča, 2018

V Tab. 1 je zachytený vývoj obyvateľstva obce Partizánska Ľupča. Je zrejmé, že v rokoch 2000-2018 sa počet obyvateľov pohybuje v rozmedzí od 1217 až 1294 osôb, môžeme hovoriť o stagnácii počtu obyvateľov. V obci žilo k 31.12.2017 662 mužov a 626 žien. Za sledované obdobie je viac zastúpená mužská populácia, najviac mužov žilo v roku 2017 až 662, pričom najmenej to bolo v roku 2005 len 617 mužov. Najviac žien žilo v roku 2000 645, a najmenej 598 v roku 2012.

Z Tab. 1 je zjavné, že v obci Partizánska Ľupča je podiel ženskej populácie je 48,60 % a podiel mužskej populácie je 51,40 %.

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia

V Tab. 2 vidíme, že v sledovanom období od roku 2000 do roku 2018 miera pôrodnosti v obci presiahla hranicu 20 detí len v roku 2000, ale zároveň sa pohybuje v rozpätí od 13 do 19 detí. Najviac narodených detí bolo v roku 2000 až 23 detí, pričom najmenej detí sa narodilo v roku 2003 len 6 detí.

Tabuľka 2 Prirodzený pohyb obyvateľstva v obci Partizánska Ľupča

Rok	Počet narodených	Počet zomrelých	Prirodzený prírastok	Celkový prírastok
	abs.	abs.	abs.	abs.
2000	23	21	2	3
2003	6	18	-12	-8
2005	19	10	9	-3
2007	10	14	-4	5
2008	17	15	2	0
2009	15	15	0	14
2010	13	6	7	3
2011	15	11	4	-19
2012	17	21	-4	-8
2013	17	15	2	28
2014	15	12	3	-4
2015	10	21	-11	1
2016	18	12	6	12
2017	14	13	1	-4

Zdroj: Matričný úrad OÚ Part. Ľupča, 2018

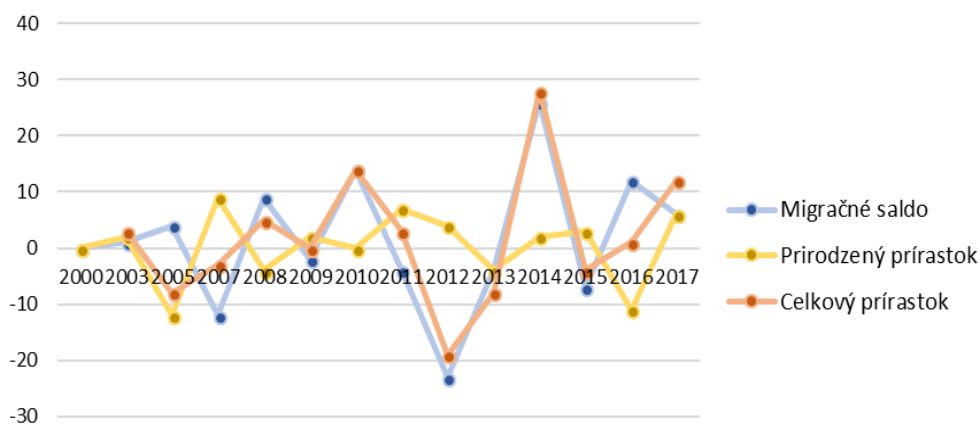
Údaje v Tab. 2 nám vypovedajú o tom, že úmrtnosť obyvateľstva v obci Partizánska Ľupča v sledovanom období sa pohybovala v rozpätí 21 osôb (v roku 2000 a 2012) až 6 osôb (v roku 2010). Najvyšší celkový prírastok obyvateľstva obce bol v roku 2013 až 28 obyvateľov a najnižší -19 obyvateľov bol v roku 2011.

Tabuľka 3 Migračný pohyb v obci Partizánska Ľupča

Rok	Prisťahovalí	Vysťahovalí	Migračné saldo
	abs.	abs.	abs.
2000	16	15	1
2003	29	25	4
2005	14	26	-12
2007	31	22	9
2008	16	18	-2
2009	33	19	14
2010	22	26	-4
2011	2	25	-23
2012	12	16	-4
2013	43	17	26
2014	21	28	-7
2015	32	20	12
2016	18	12	6
2017	8	13	-5

Zdroj: Matričný úrad OÚ Part. Ľupča, 2018

V Tab. 3 sme mohli pozorovať v rokoch 2000 až 2018 určitý nárast prírastku obyvateľstva sťahovaním, no zároveň výraznejší úbytok obyvateľstva vysťahovaním. Najviac obyvateľov sa prisťahovalo v roku 2013 až 43 obyvateľov a roku v 2009 až 33 obyvateľov. Najmenej sa prisťahovaných bolo v roku 2011 len 2 obyvatelia. Počet vysťahovaných sa pohybuje v rozmedzí od 12 v roku 2016 až do 28 obyvateľov v roku 2014.

Graf 2 Migračné saldo, Prirodzený prírastok, Celkový prírastok

Údaje z Tab. 4 svedčia o negatívnom trende vo vývoji vekového zloženia obyvateľstva obce Partizánska Ľupča. K postupným zmenám dochádza aj vo vekovej štruktúre obyvateľstva v poproduktívnom veku, kde bol zaznamenaný vzrast podielu staršieho obyvateľstva oproti predchádzajúcim rokom. V posledných dvoch rokoch sledujeme mierny rast obyvateľov v poproduktívnom veku v roku 2016 to bolo 18,50 % a v roku 2017 to bolo 18,79 %. Obyvatelia v poproduktívnom veku, t.j. vo veku 60 rokov a viac sú zástupcovia skupiny obyvateľstva, ktorá väčšinou nie je ekonomicky aktívna. Táto skupina obyvateľstva bola v obci v roku 2017 zastúpená 18,79 %.

Tabuľka 4 Vývoj vekovej štruktúry obce Partizánska Ľupča

Rok	Počet obyvateľov	Predproduktívny vek		Produktívny vek		Poproduktívny vek	
		0 - 14		15-62 M, 15 - 60 Ž		62+ M, 60+ Ž,	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
2000	1294	159	12,29	874	67,54	226	17,47
2003	1259	158	12,55	875	69,50	206	16,36
2005	1239	161	12,99	872	70,38	201	16,22
2007	1234	160	12,97	869	70,42	210	17,02
2008	1239	162	13,08	884	71,35	207	16,71
2009	1253	164	13,09	885	70,63	207	16,52
2010	1256	160	12,74	882	70,22	214	17,04
2011	1225	163	13,31	864	70,53	190	15,51
2012	1217	165	13,56	868	71,32	196	16,11
2013	1277	191	14,96	886	69,38	200	15,66
2014	1275	191	14,98	877	68,78	207	16,24
2015	1274	191	14,99	876	68,76	207	16,25
2016	1276	187	14,66	853	66,85	236	18,50
2017	1288	197	15,30	849	65,92	242	18,79

Zdroj: Matričný úrad OÚ Part. Ľupča, 2018

Počet detí a mladých ľudí vo veku od 0 do 14 rokov tvorí skupinu obyvateľstva v predproduktívnom veku, ktorá nie je ekonomicky aktívna. V roku 2017 bolo v obci 197 obyvateľov vo veku do 14 rokov, čo predstavuje 15,30 % všetkých obyvateľov.

Počet obyvateľov v produktívnom veku, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna má v obci Partizánska Ľupča klesajúcu tendenciu. V roku 2017 dosiahla najnižšiu hodnotu len 65,92 % všetkých obyvateľov.

Údaje svedčia o tom, že vzrastá počet ekonomicky neaktívnych obyvateľov k počtu obyvateľov ekonomicky aktívnych. Rastúci podiel ekonomicky neaktívneho obyvateľstva v predproduktívnom a poproduktívnom veku má vplyv na zvýšenú zaťaž na produktívnu zložku obyvateľstva.

Zrýchľujúci sa proces starnutia obyvateľstva je celospoločensky najzávažnejším dôsledkom súčasného demografického vývoja. Priemerný vek obyvateľov na Slovensku v roku 2017 dosiahol hodnotu 40,59 a do roku 2025 sa priblíži k hodnote 43 rokov. Za obdobie 2007–2025 sa podľa odhadu priemerný vek zvýši o 4,6 rokov. Proces starnutia obyvateľstva je výzvou aj v oblasti poskytovania sociálnych služieb, nakoľko sa predpokladá zvyšujúci dopyt po sociálnych službách a ich kvalite. Pre porovnanie uvádzame, že priemerný vek obyvateľov v okrese Liptovský Mikuláš dosiahol už v roku 2017 hodnotu 42,26.

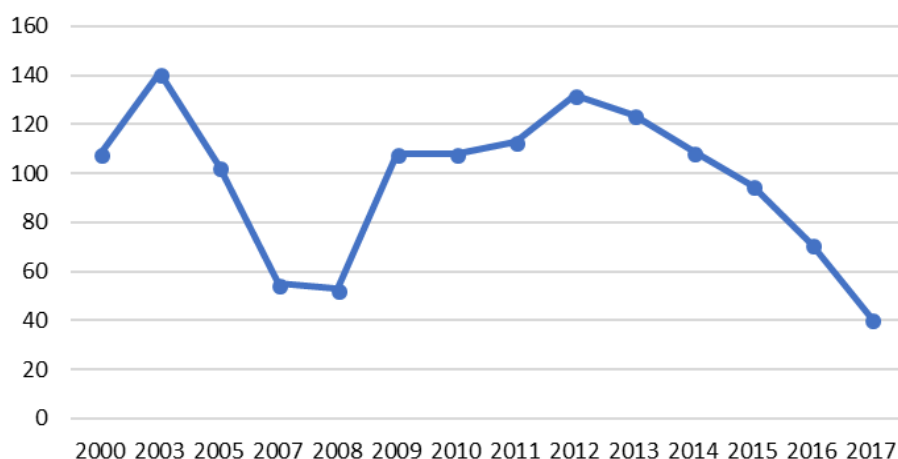
V okrese Liptovský Mikuláš k 31.12.2017 bola miera nezamestnanosti 6,00 %. Vývoj počtu nezamestnaných v obci Partizánska Ľupča je zaznamenaný v Tab. 5.

Tabuľka 5 Počet nezamestnaných v obci Partizánska Ľupča

Rok	2000	2003	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet nezamestnaných	108	141	103	55	53	108	108	113	132	124	109	95	71	41

Zdroj: ŠU SR, 2018

Z Tab. 5 je zrejmé, že vývoj nezamestnanosti na obdobie posledných 5 rokov má klesajúcu tendenciu. K 31.12.2017 bolo evidovaných 41 uchádzačov o zamestnanie. Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní.

Graf 3 Vývoj nezamestnanosti v obci Partizánska Ľupča

Ekonomickú štruktúru obce vytvárajú podnikateľské subjekty so sídlom v obci, ktoré vytvárajú pracovné príležitosti a s tým súvisiace príjmy. Prispievajú k rozvoju obce prostredníctvom miestnych daní a poplatkov, ako aj sponzorskou činnosťou. Sú dôležitou

súčasťou ekonomického rozvoja obce, vplývajú na ekonomický a sociálny rozvoj v obci prostredníctvom produkcie tovarov, služieb a ponukou práce. Podľa údajov získaných z obchodného registra v obci Partizánska Ľupča má zriadené svoje prevádzky a výrobné haly 39 subjektov.

Školstvo

Edukáciu a vzdelávanie v obci zabezpečuje miestna Základná škola s materskou školou Partizánska Ľupča, ktorej zriaďovateľom je obec Partizánska Ľupča. Kapacita základnej školy je 180 žiakov a materskej školy 40 žiakov. Základná škola úzko spolupracuje s Materskou školou, ktorá v rámci predškolskej výchovy pripravuje žiakov na vzdelávací proces na Základnej škole. Pri základnej škole je zriadená aj školská jedáleň a žiaci majú zabezpečenú teplú stravu. V rámci mimoškolských aktivít existuje školský klub detí, ktorý ponúka jej členom rôzne formy trávenia voľného času. V areáli školy sa nachádza množstvo ihrísk, ktoré využíva aj športujúca verejnosť. Obec zvýšila kapacitu v materskej škole o 20 miest, teraz má obec k dispozícii 60 miest pre škôlkárov. Do areálu Základnej školy s materskou školou Partizánska Ľupča patria: dopravné ihrisko, basketbalové ihrisko v zime slúžiace ako klzisko, bývalé futbalové ihrisko, preliezky, odstavné spevnené plochy, skleník, hospodárska budova, zelené plochy, vysadené kvetinové plochy. V areály základnej školy je vybudované aj nové multifunkčné ihrisko.

Občianska vybavenosť

Obec Partizánska Ľupča má vo vlastníctve lesy, pozemky, tri cintoríny (dva v obci, z toho jeden židovský a jeden na Magurke), zrekonštruované námestie, miestne komunikácie a nasledovný nehnuteľný majetok: základnú školu s materskou škôlkou, obecný úrad, sklad pre potreby verejnoprospešných prác, hasičskú zbrojnicu s kompletnou hasičskou technikou na zásahy, kultúrny dom, dom smútku, areál futbalového štadióna, budovu súčasnej pošty, budovu bývalej pekárne s areálom, budova okresného skladu civilnej ochrany, bytový dom s 12 b.j., zariadené pre seniorov, dva rodinné domy používané na nájomné byty, budovu budúceho múzea, multifunkčné ihrisko.

Zdravotníctvo

V obci má zriadenú ambulanciu všeobecný lekár pre dospelých. Do konca roku 2016 bola v obci ambulancia pre deti a dorast. Po odchode detskej lekárky do dôchodku, sa napriek úsiliu vedenia obce, nepodarilo túto ambulanciu zachovať.

Kultúra, šport

Spoločenský život je veľmi aktívny zúčastňujú sa na ňom vekové kategórie od detí po seniorov. V obci v súčasnosti funguje 12 kultúrnych, športových a iných organizácií: Obecný futbalový klub Partizánska Ľupča, Klub stolného tenisu LK Partizánska Ľupča, LUNETRDLO, Lunetrdlo (MlniNETRadičnédivaDLO), Turistický oddiel Darmošľap, Poľovnícke združenie Ľupčianka, ZO Slovenského rybárskeho zväzu MSO, ZO Slovenského zväzu drobnochovateľov,

Dobrovoľný hasičský zbor Partizánska Ľupča, ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, ZO Slovenského Červeného kríža, ZO Slovenského zväzu telesne postihnutých a iné. Horeuvedené organizácie spolupracujú s obcou a často sú organizátormi rôznych podujatí. Zo športových akcií sa pravidelne uskutočňujú stolnotenisové zápasy a futbalový turnaj o Pohár starostu obce. Obyvateľom obce je prístupné i novo vybudované multifunkčné ihrisko, ktoré sa nachádza v areáli základnej školy. Na svoju činnosť využívajú zväčša nehnuteľnosti, ktoré sú v správe obce bezplatne.

Organizáciám na svoju činnosť obec poskytuje finančné prostriedky formou dotácie z rozpočtu obce.

Tabuľka 6 Dotácie z rozpočtu obce Partizánska Ľupča

Rok	2014	2015	2016	2017
Výška poskytnutých dotácií v €	18 419,00	20 845,00	20 082,00	19 140,00

Zdroj: OÚ Partizánska Ľupča, 2018

Obec každoročne organizuje kultúrne podujatie Remeselnícky jarmok, ktorý je v regióne stredného Liptova a v okolí veľmi obľúbeným a vyhľadávaným kultúrnym a spoločenským podujatím.

Obec venuje pozornosť najmladšej a najstaršej generácii a to tak, že každoročne pre seniorov pripravuje Posedenie pri príležitosti mesiaca úcty k starším s kultúrnym programom a pre najmenších organizuje Uvítanie detí do života. Okrem týchto podujatí obec uskutočňuje osobné návštevy starších občanov – jubilantov. **Výdavky na tieto podujatia boli v roku 2017 vo výške 3 335,00 eur.**

Popri týchto podujatiach obec je spoluorganizátorom osláv SNP, Vianočného koncertu a stretnutí pri jedličke, Dňa matiek, Bursy a Benefičného plesu. Na kultúrne akcie sa využíva predovšetkým budova kultúrneho domu, ktorá je neskororenesančnou stavbou a je pamätná prvým predstavením Slovenského národného divadla v auguste 1841. V rokoch 2002 – 2006 prešla rozsiahlou rekonštrukciou a prístavbou.

O podujatiach, dianí v samospráve a aktualitách v obci informujú obyvatel'ov obecné noviny Nové slovo Partizánskej Ľupče, ktoré vychádzajú pravidelne každé tri mesiace. Obec vlastní aj knižnicu, ktorá sa nachádza v budove obecného úradu.

6 ANALÝZA SÚČASNÉHO STAVU POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Analýzu súčasného stavu poskytovaných sociálnych služieb je nutné vnímať v širšom kontexte ako nástroj smerujúci k optimalizácii siete sociálnych služieb. Cieľom analýzy je získať čo najviac informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb v obci a blízkom okolí.

V zmysle zákona o sociálnych službách má každá fyzická osoba právo na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa.

Garantmi poskytovania alebo zabezpečenia sociálnej služby fyzickej osobe sú obce a vyššie územné celky podľa ich pôsobnosti, ustanovenej zákonom, a to tak, že sociálnu službu poskytnú sami, resp. prostredníctvom právnickej osoby zriadenej alebo založenej obcou alebo vyšším územným celkom alebo ju zabezpečia u neverejného poskytovateľa sociálnych služieb.

6.1 Poskytovanie sociálnych služieb obcou Partizánska Ľupča

Obec Partizánska Ľupča ako verejný poskytovateľ poskytuje sociálne služby terénnou a pobytovou formou. Terénnou formou poskytuje domácu opatrovateľskú službu a pobytovou formou zabezpečuje sociálnu službu v zariadení pre seniorov.

Domáca opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba, poskytovaná podľa zákona § 41 zákona o sociálnych službách, je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona o sociálnych službách.

Obec Partizánska Ľupča zabezpečuje opatrovateľskú službu od 1. 1. 2003 kvalifikovanými opatrovateľkami terénnou formou. V roku 2017 boli v obci tri opatrované osoby a zamestnané tri profesionálne opatrovateľky.

Tabuľka 7 Počet klientov, zamestnancov a náklady na opatrovateľskú službu

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet opatrovaných	8	8	8	4	3	3
Počet opatrovateľov	8	9	5	4	2	3
Príjmy z úhrad za sociálnu službu v €	7 577,00	7 423,00	8 011,00	3 589,00	2 107,00	2 825,00
Náklady na službu v €	20 595,00	55 218,00	33 606,00	14 085,00	11 866,00	8 222,00

Zdroj: Obecný úrad Part. Ľupča, 2018

Zariadenie pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča

Obec Partizánska Ľupča v zmysle platnej legislatívy uznesením Obecného zastupiteľstva dňa 08.04.2015 zriadila Zariadenie pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča. Novovzniknuté zariadenie pre seniorov je rozpočtovou organizáciou obce s právnou subjektivitou a v zmysle zákona o sociálnych službách bolo zaregistrované v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb dňa 29.9.2015 pod reg. číslom 20/2015/OSV.

Zariadenie pre seniorov vzniklo prestavbou bývalej materskej škôlky a v prístavbe dvoch pavilónov v prednej časti pozemku. Dôvodom vzniku tohto zariadenia bola kritická situácia v možnostiach umiestňovania a poskytovania pobytových sociálnych služieb pre seniorov v zariadeniach sociálnych služieb v regióne stredného Liptova. Ďalšou príčinou je stúpajúci počet obyvateľov v obci vo vyššom dôchodkovom veku, ktorí žijú osamelo.

Do zariadenia pre seniorov sú prednostne umiestňovaní občania obce Partizánska Ľupča, ak takí nie sú, v záujme ekonomickej udržateľnosti zariadenia je kapacita naplnená klientmi z regiónu.

V zariadení pre seniorov sa v zmysle § 35 zákona o sociálnych službách poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V zariadení pre seniorov sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva osobné vybavenie. Utvárajú sa podmienky na úschovu cenných vecí a zabezpečuje sa záujmová činnosť.

Kapacita zariadenia pre seniorov je 40 miest. Klienti sú umiestnení v 19 izbách, tri sú jednolôžkové, jedenásť izieb je dvojľôžkových, zvyšných päť izieb sú trojlôžkové, pričom každá má vlastnú kúpeľňu a WC. Strava je poskytovaná pre všetkých klientov vo vlastnej stravovacej prevádzke zariadenia. Okrem toho zariadenie zabezpečuje ošetrovateľskú starostlivosť a pravidelné návštevy všeobecného lekára. Zariadenie disponuje kvalifikovaným personálom a okrem služieb pre umiestnených klientov poskytuje pre občanov obce sociálne poradenstvo.

Tabuľka 8 Počet klientov, zamestnancov a náklady na zariadenie pre seniorov

Rok	2016	2017
Priemerný počet klientov	28	38
Počet zamestnancov	19	25
Náklady na prevádzku v €	296 847,36	405 836,37
Príjmy z úhrad za sociálne služby v €	95 741,12	214 037,04
Dotácia z MPSVR SR v €	105 471,88	148 413,64

Zdroj: Zariadenie pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča, 2018

Posudková činnosť

Obec Partizánska Ľupča zabezpečuje posúdenie odkázanosti fyzickej osoby s nepriaznivým zdravotným stavom na pomoc inej fyzickej osoby a na sociálnu službu. Obec vykonáva lekársku a sociálnu posudkovú činnosť. Výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je lekársky posudok, ktorý obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu fyzickej osoby. Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je posudzovanie individuálnych potrieb odkázanej osoby, zhodnotenie rodinného prostredia a celkovej odkázanosti občana. Na základe lekárskej a sociálnej posudkovej činnosti, v ktorej sa posudzuje odkázanosť občana, obec vystavuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu. Posudok o odkázanosti je podkladom pre vydanie rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu.

Tabuľka 9 Posudková a rozhodovacia činnosť

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet posudkov	3	5	5	1	9	7
Počet rozhodnutí	3	5	5	1	9	7

Zdroj: Obecný úrad Part. Ľupča, 2018

Sociálne poradenstvo

Zákon o sociálnych službách definuje sociálne poradenstvo ako odbornú činnosť zameranú na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Cieľom sociálneho poradenstva je poskytovanie základných informácií, ktoré umožňujú orientáciu v možnostiach riešenia situácie, o nárokoch, ktoré vyplývajú z právnych noriem upravujúcich sociálnu ochranu alebo konkrétna pomoc pri riešení nepriaznivej sociálnej situácie klienta, a to buď zmiernením jej dôsledkov alebo odstránením príčin dôsledkov. Obec a jej rozpočtová organizácia Zariadenie pre seniorov KARITA obce Partizánska Ľupča poskytuje sociálne poradenstvo občanom obce, ale aj prijímateľom sociálnej služby.

Obec Partizánska Ľupča v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich zo zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. poskytuje pomoc rodinám s deťmi, ktoré sa ocitli v krízovej situácii. Najčastejšími zdrojmi krízových situácií sú sociálne udalosti ako je strata bývania, zamestnania, finančnej sebestačnosti rodiny, úmrtie člena rodiny, rozvod, závažné ochorenie v rodine a mimoriadne situácie. Obec v týchto rodinách realizuje sanáciu rodín, výchovné a sociálne programy pre deti a rodiny, rôzne preventívne aktivity a je súčinná pri výkone opatrení SPODaSK.

Inštitút osobitného príjemcu

Obec Partizánska Ľupča zabezpečuje výkon inštitútu osobitného príjemcu výplaty štátnych sociálnych dávok. Počet rodín, u ktorých obec vykonávala za posledných päť rokov inštitút osobitného príjemcu je pomerne stabilný.

Tabuľka 10 Inštitút osobitného príjemcu

Rok	Počet rodín	Počet detí	Inštitút osobitného príjemcu		
			Rodinné prídavky	Rodičovský príspevok	Dávka v hmotnej núdzi
2013	4	15	15	0	0
2014	4	19	19	2	1
2015	3	13	13	2	1
2016	3	13	13	2	1
2017	3	13	13	0	0

Zdroj: Obecný úrad Part. Ľupča, 2018

Obec v roku 2017 vykonávala inštitút osobitného príjemcu pre 13 detí – inštitút osobitného príjemcu na rodinné prídavky. Obec v rokoch 2014, 2015, a 2016 vykonávala osobitného príjemcu na rodičovský príspevok dvom poberateľkám a osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi jednému občanovi. Cieľom výkonu inštitútu osobitného príjemcu je efektívnejšie využívanie finančných prostriedkov na zabezpečenie základných životných potrieb členov rodiny.

Obec Partizánska Ľupča poskytuje finančnú pomoc rodinám v mimoriadnych krízových situáciách na základe žiadosti. Adresnú finančnú pomoc poskytuje rodinám s nezaopatrenými deťmi v nepriaznivej sociálnej situácii na úhradu mimoriadne zvýšených výdavkov a na preklopenie nepriaznivej sociálnej situácie pri zabezpečovaní základných životných podmienok formou napr. nákup dreva a uhlia na zimné obdobie.

Odhad potreby sociálnych služieb v obci Partizánska Ľupča

Zo získaných štatistických a demografických údajov možno vypočítať počet občanov obce, odkázaných na niektorú z foriem sociálnych služieb a následne vypočítať potrebu kapacít. V obci počet obyvateľov mierne rastie, ale počet obyvateľov starších ako 65 rokov sa stále zvyšuje.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického zisťovania bol vypočítaný počet občanov, ktorí budú potrebovať sociálne služby. Podľa metodiky vypracovanej SOCIOKLUBOM pri určovaní potrieb sociálnych služieb vo väzbe na mieru závislosti a veku osôb by sa malo pri posudzovaní vybavenosti sociálnymi službami pre 1 000 osôb nad 65 rokov uvažovať s nasledovnou potrebou sociálnych služieb:

- 4-5 % obyvateľov nad 65 rokov bude potrebovať služby v zariadeniach, čo predstavuje 45 miest na 1000 obyvateľov, z toho:
 - 70 % v zariadení pre seniorov, (špecializovanom zariadení) t.j. 32 miest,
 - 30 % v zariadení opatrovateľskej služby, t.j. 13 miest,
 - 6 -7 % bude potrebovať opatrovateľskú službu, čo predstavuje 65 opatrovaných na 1000 obyvateľov.

Aktuálna potreba obyvateľov obce je ovplyvnená viacerými faktormi – spolužitie v rodine, ekonomický status a pod. Z tohto dôvodu je počet „žiadateľov“ o sociálnu službu nižší.

Zhrnutie:

Obec Partizánska Ľupča momentálne neposkytuje celý rozsah sociálnych služieb, nakoľko o mnohé typy služieb nebol prejavovaný záujem. Obec, v prípade vzniknutých nepriaznivých sociálnych situácií svojich občanov, aktívne prispieva k ich riešeniu, ponúka alternatívne riešenia vzniknutých problémov a vytvára podmienky pre fungovanie siete sociálnych služieb založené na spolupráci subjektov poskytujúcich služby, klientov a ich rodín. Obec od roku 2016 prevádzkuje zariadenie pre seniorov s kapacitou 40 miest. Okrem pobytovej formy sociálnej služby obec poskytuje pre svojich občanov aj terénnu formu a to prostredníctvom domácej opatrovateľskej služby.

Obec v zmysle zákona SPODaSK vykonáva inštitút osobitného príjemcu pre občanov s trvalým pobytom v obci. Aktívne spolupôsobí pri úprave a obnove rodinných pomerov adresnou finančnou podporou. Poskytuje súčinnosť príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Liptovskom Mikuláši.

Zodpovednosť obcí za uspokojovanie sociálnych služieb občanov nie je chápaná tak, že obec je povinná zriadiť všetky sociálne služby vlastnými silami, ale ide o to, aby potrebné sociálne služby boli občanom dostupné.

6.1 Poskytovatelia sociálnych služieb v meste Liptovský Mikuláš

Sociálne služby na území regiónu Liptova poskytujú občanom zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja, obce, mesta a neverejní poskytovatelia (občianske združenia, neziskové organizácie a iné právnické a fyzické osoby). Medzi najväčších poskytovateľov sociálnych služieb patria verejní poskytovatelia - Vyšší územný celok a mesto Liptovský Mikuláš.

Vyšší územný celok prostredníctvom svojej rozpočtovej organizácie Centrum sociálnych služieb ANIMA poskytuje tieto sociálne služby:

- špecializované zariadenie 40 miest, domov sociálnych služieb 45 miest, útulok, jedáleň a krízové stredisko,

Mesto Liptovský Mikuláš poskytuje tieto služby:

- opatrovateľská služba, dom s opatrovateľskou službou 12 miest, nízkoprahové denné

centrum pre deti a rodinu, nocľaháreň 12 miest, stredisko osobnej hygieny, pracovňa, požičiavanie pomôcok – služby zabezpečuje Mestský úrad Liptovský Mikuláš

- prostredníctvom svojej rozpočtovej organizácie - Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb mesta Liptovský Mikuláš – zariadenie pre seniorov 46 miest.

Na území mesta majú zastúpenie aj neverejní poskytovatelia a k nim patria:

- Spišská katolícka charita – opatrovateľská služba, požičiavanie pomôcok, Dom sv. Kláry - krízové stredisko,
- Zborová diakonia ECAV – opatrovateľská služba,
- Slovenský Červený kríž – stredisko osobnej hygieny, požičiavanie pomôcok,
- Domov pre seniorov Golden Age – zariadenie pre seniorov – s kapacitou 117 miest,
- Royal care, n.o. – zariadenie pre seniorov – s kapacitou 20 miest

Z týchto údajov vidíme, že na území mesta sa poskytuje celá škála druhov sociálnych služieb. Najviac druhov sociálnych služieb poskytujú verejní poskytovatelia. Menšie zastúpenie majú neverejní poskytovatelia. Všetci poskytovatelia sú zaregistrovaní v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb. Všetky zariadenia sociálnych služieb sú kapacitne naplnené.

Detské domovy

Detský domov Liptovský Hrádok má zariadenia v Liptovskom Mikuláši, Kráľovej Lehote, Liptovskom Hrádku a Liptovskej Porúbke. V roku 2013 zariadenie získalo ďalší objekt v Liptovskom Trnovci, rekreačný dom vrátane vnútorného vybavenia. V opatere detského domova je v súčasnosti približne 70 detí prevažne zo Žilinského kraja. Detský domov je štátnou rozpočtovou organizáciou.

7 ANALÝZA POŽIADAVIEK PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A OBČANOV OBCE PARTIZÁNSKA ĽUPČA

Ďalším krokom v rámci komunitného plánovania sociálnych služieb v obci Partizánska Ľupča je analýza potrieb užívateľov sociálnych služieb a občanov obce.

Cieľom spracovanej analýzy je zistiť skúsenosti užívateľov a občanov obce so službami, ich potreby a problémy, spokojnosť so službami, dopyt po iných službách, ktoré chýbajú a podnety od občanov na zlepšenie sociálnych služieb. Ďalším cieľom je dať možnosť užívateľom aj občanom vyjadriť svoj názor a tak sa zapojiť do komunitného plánovania sociálnych služieb v Partizánskej Ľupči.

Na základe vyhodnotenia analýzy sme sa zamerali v plánovaní na špecifické cieľové skupiny a ich potreby. Cieľové skupiny tvoria skupiny obyvateľov, ktorá je spojená určitým faktorom. Z pohľadu sociálnej situácie sú to skupiny obyvateľstva nachádzajúce sa v nepriaznivej životnej situácii, krízovej sociálnej situácii, sú sociálne vylúčené, alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené sociálnym vylúčením. Komunitné plánovanie sociálnych služieb v obci Partizánska Ľupča bolo zamerané špecificky na štyri nosné cieľové skupiny občanov obce a to seniori, deti a mládež, občania ohrození sociálnym vylúčením a občania so zdravotným postihnutím.

Seniori

V odbornej literatúre a v modernej spoločnosti je považovaný za seniora jedinec, u ktorého vznikol nárok na starobný dôchodok. V demografii je skupina seniorov určovaná na základe vekovej hranice 65 rokov. Pre naše účely sme sa riadili kritériom, a to poberaním starobného dôchodku. Seniorská problematika si to naozaj zasluhuje, ale bude v budúcich rokoch aj vyžadovať zvýšenú pozornosť. Ide o sociálny jav, ktorý sa v svojej podstate prejavuje všade, avšak nie vždy je možné odhadnúť jeho podstatu, vývoj a s tým spojené problémy. Preto aj nastavenie poskytovania optimálnych sociálnych služieb pre seniorov, je pomerne zložité a závisí od finančných možností obce, ale aj od spolupráce zainteresovaných subjektov a samotných seniorov nevynímajúc.

Deti a mládež

Druhou skupinou ohrozenia a záujmom komunitného plánovania sú deti a mládež, ale i mladí dospelí. Do takejto kategórie patria:

- dieťa alebo mladiství, ktorí sa dopustili priestupku, trestného činu,
- dieťa, u ktorého sa pre poruchy správania prejavujú problémy najmä v škole, v skupinách, vo vzťahoch s inými deťmi, rodičmi alebo inými plnoletými fyzickými osobami,
- dieťa alebo mladiství závislí od drog, alkoholu, hazardných hier, internetu, počítačových hier,
- deti a mládež v nestabilnom rodinnom prostredí,

- deti a mládež žijúci v rodinách s nízkou sociálno-ekonomickou úrovňou.

Občania ohrození sociálnym vylúčením

Do tejto skupiny patria občania z kategórie dlhodobo nezamestnaných, marginalizovaných rómskych komunít, rodiny ktoré z titulu funkčnosti môžeme označiť za dysfunkčné – problémové, prípadne rodiny neúplné, osamelí rodičia s ekonomickými problémami, no spadajú sem i občania, ktorých sa dotýkajú sociálno-patologické javy ako závislosti či už látkové alebo nelátkové, ktoré sa čoraz viac rozmáhajú.

Občania so zdravotným postihnutím

Sú to obyvatelia obce, ktorí sa ocitli v nepriaznivej alebo krízovej sociálnej situácii, na základe lekárskeho posudku vypracovaného posudkovým lekárom a sú odkázaní na poskytnutie sociálnej služby. Odborná literatúra vymedzuje zdravotné postihnutie ako: „ujmu spôsobenú telesnou alebo duševnou poruchou alebo ich kombináciou“, alebo definuje postihnutie ako „akúkoľvek poruchu duševnú alebo telesnú, dočasnú, dlhodobú alebo trvalú alebo handicap, ktorý jednotlivcovi bráni účinne sa prispôsobovať bežným nárokom života“.

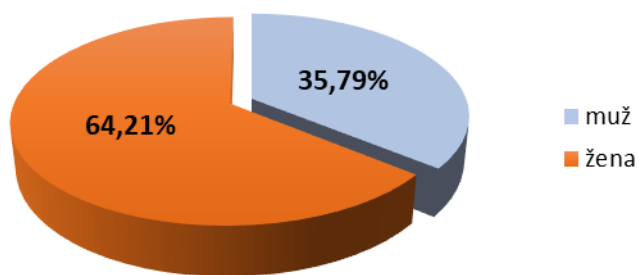
Nastavenie poskytovania optimálnych sociálnych služieb pre všetky cieľové skupiny, je pomerne zložitá a závisí od finančných možností obce, ale aj od spolupráce zainteresovaných subjektov a samotných občanov nevynímajúc.

Na základe východiskovej analýzy, analytických prieskumov, ako aj vo vzťahu k potrebám občanov obce, monitorovaných formou dotazníkového prieskumu, bolo analýza vypracovaná kvantitatívnou metódou - formou dotazníkov určených pre užívateľov služieb a občanov obce Partizánska Ľupča. V rámci dotazníkovej metódy bolo analyzovaných 95 dotazníkov. Štandardizované dotazníky boli určené užívateľom sociálnych služieb, ich rodinným príslušníkom a občanom obce Partizánska Ľupča. Vyhodnotenú odpoveď sú podkladom pre tvorbu komunitného plánu sociálnych služieb. Hodnotenie dotazníkovej metódy prebehlo kvantitatívnou metódou, ktorá ukazuje rozloženie názorov v celkovom počte odpovedí. Dotazníkové šetrenie prebehlo v mesiaci apríl 2018. Nejednalo sa o hĺbkový výskum, ale o prieskum na poli užívateľov sociálnych služieb, ich rodinných príslušníkov a občanov obce.

7.1 Charakteristika vzorky

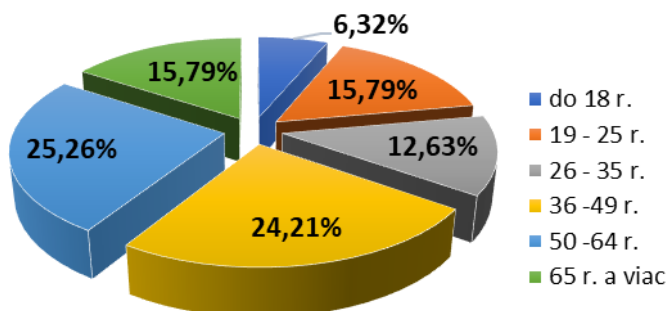
V dotazníku sme zisťovali základné znaky respondentov, ku ktorým patria: pohlavie, vek, vzdelanie, sociálne postavenie.

Dotazníkového šetrenia sa zúčastnilo celkovo 95 respondentov z toho je 34 mužov (35,79 %) a 61 žien (64,21 %).

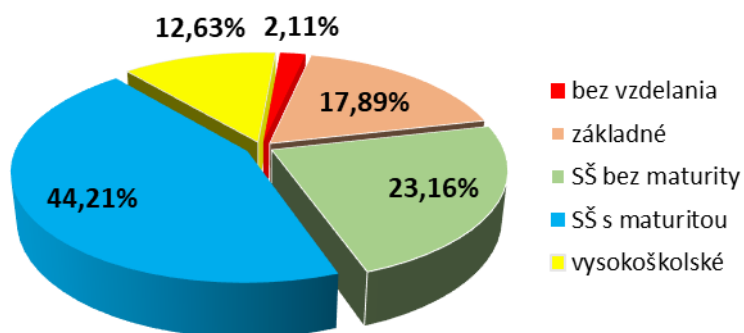
Graf 4 Pohlavie

Zastúpenie vekových kategórií poukazuje na to, že 24 respondentov patrí do kategórie 50 - 64 rokov (25,26 %), 23 respondentov (24,21 %) patrí do kategórie 36 – 49 rokov, do kategórie nad 65 rokov a viac a do kategórie 19 – 25 rokov patrí po 15 osôb (15,79 %). Najmenej 6 respondentov uviedla vekovú kategóriu do 18 rokov.

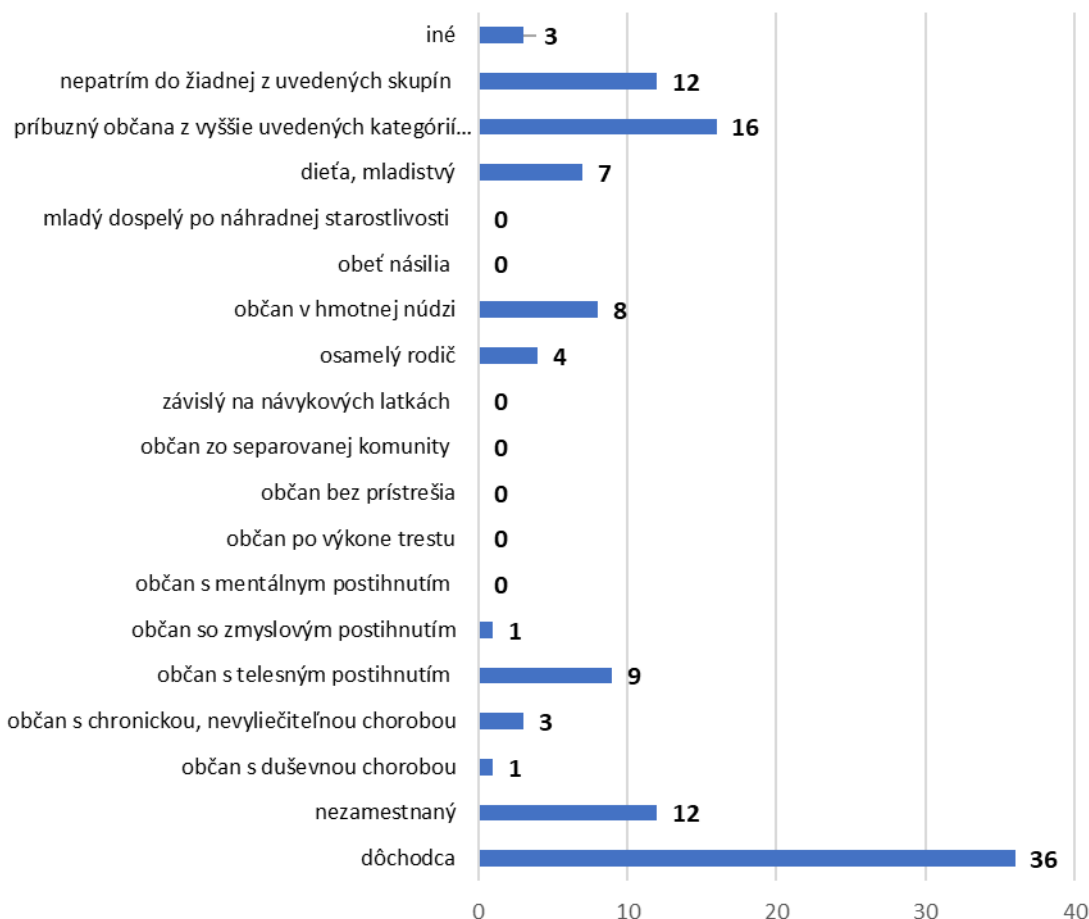
Graf 5 Vekové kategórie

Ďalším charakteristickým znakom respondentov je ich vzdelanie. Najpočetnejšiu skupinu 38 respondentov tvoria respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou, potom nasleduje 20 respondentov so stredoškolským vzdelaním bez maturity. Základné vzdelanie má 17 dotazovaných a vysokoškolské vzdelanie má 11 respondentov.

Graf 6 Vzdelanie

V dotazníku sme zisťovali sociálne postavenie respondentov. V tejto otázke mohli respondenti označiť viacej možností z toho dôvodu, že občan môže byť súčasne dôchodca, ale aj občan s telesným alebo iným postihnutím, prípadne môže byť aj rodinným príslušníkom občana, ktorému sa poskytuje služba. Súčet odpovedí je vyšší ako je počet respondentov.

Graf 7 Sociálne postavenie

Najpočetnejšiu sociálnu skupinu tvoria seniori 36 respondentov, nasledujú príbuzní občanov 16 respondentov, nezamestnaní a skupina ľudí, ktorí nepatria do žiadnej uvedenej skupiny tvoria rovnako početnú skupinu po 12 respondentov.

7.2 Interpretácia výsledkov z dotazníkového zisťovania

Najčastejšie sociálne problémy respondentov zapojených do prieskumu sú: problémy s mobilitou (28), problém s využívaním voľného času (17), problém so zabezpečením prípravy stravy (15), s vykonávaním sebaobsluhy (14), problém so starostlivosťou o domácnosť (15).

Využívanie sociálnych služieb v súčasnosti: áno, využívam niektorú sociálnu službu (19), žiadnu sociálnu službu nevyužívam (72).

Najčastejšie využité sociálne služby (údaje od respondentov, ktorí uviedli, že niektorú sociálnu službu využívajú): u respondentov, ktorí vyplnili dotazník prevládajú zariadenie pre seniorov 11 respondentov, poradenstvo 9 občanov, denný stacionár 3 respondenti a 3 občania využívajú opatrovateľskú službu.

Výsledky uvedené pri tejto otázke korešpondujú s tým, že seniori sú z pohľadu poskytovania sociálnych služieb najpočetnejšou cieľovou skupinou.

Zdroj informácií o sociálnych službách: na získavanie informácií o sociálnych službách v obci Partizánska Ľupča najviac respondentov vyhľadalo Obecný úrad (60) a Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (55). Centrum právnej pomoci vyhľadalo len 9 respondentov.

Tabuľka 11 Záujem o sociálne služby

Otázka: Ktorá z ďalej uvedených sociálnych služieb pre občanov je z Vášho pohľadu potrebná, resp. o ktorú uvedenú službu by ste mali záujem?	Počet respondentov	Poradie potrebnosti sociálnych služieb podľa respondentov
jedáleň	40	1.
denný stacionár	22	2.
poradenstvo (sociálne, právne, krízové..)	16	3.
opatrovateľská služba	13	4.
zariadenie pre seniorov	13	4.
zariadenie núdzového bývania	10	5.
prepravná služba	10	5.
detské jasle	6	6.

Uprednostňované formy sociálnych služieb: v prípade využitia sociálnych služieb pre seba, alebo člena rodiny, respondenti by uprednostnili terénnu formu poskytovaných sociálnych služieb, ktorá je poskytovaná klientom v domácnosti (49) pred ambulantnou formou (26) a pobytovou formou (21).

Sociálne služby a zariadenia, ktoré v obci chýbajú a sú potrebné (voľné odpovede respondentov): denný stacionár, aktivity pre seniorov, prepravná služba, rozvoz stravy pre odkázaných občanov, rehabilitačné centrum pre seniorov a zdravotne ťažko postihnutých, právna pomoc odkázaným občanom.

8 SWOT ANALÝZA POSKYTOVANÝCH SLUŽIEB V OBCI PARTIZÁNSKA ĽUPČA

SWOT analýza je jedna z najužitočnejších nástrojov plánovania, ktorý pomáha ujasniť si súčasnú situáciu a predstavuje nástroj strategického plánovania a používa sa na určenie silných a slabých stránok a na určenie príležitostí a ohrození pre komunitu.

Silné stránky	Slabé stránky
- záujem obce na poskytovaní a rozširovaní sociálnych služieb, - aktívny prístup obce k riešeniu životných situácií, - dostatok priestorov na poskytovanie nových služieb, - existencia ambulancie všeobecného lekára, - existencia zariadenia pre seniorov v obci, - záujem o služby v zariadení pre seniorov, - obec disponuje nájomnými bytmi, - výstavba novej bytovky, - existencia a fungovanie organizácií a spolkov pre jednotlivé cieľové skupiny, - existencia siete školských zariadení, - skúsenosti obce i ostatných subjektov na jej území s realizáciou projektov v predmetnej oblasti,	- nezamestnanosť, - narastajúci počet obyvateľov so sociálnymi problémami, - nárast sociálno-patologických javov v obci (alkohol, gamblerstvo, drobné krádeže, poškodzovanie verejného majetku), - osamelí obyvatelia v seniorskom veku, - predsudky voči pobytovým sociálnym zariadeniam, - odkladanie vstupu miestnych občanov do zariadenia pre seniorov a následné neuspokojenie z dôvodu naplnenia kapacity zariadenia, - chýbajúca doplnková sociálna služba ako denný stacionár, - chýbajúce zariadenie pre trávenie voľného času detí a mládeže, ale i seniorov, - neschválené, prípadne zrušené projekty a neposkytnutie finančných prostriedkov obce, - chýbajúca terénna sociálna práca
Príležitosti	Ohrozenia
- legislatívna i finančná podpora nových foriem sociálnych služieb pre jednotlivé cieľové skupiny, - využívanie budov patriacich obci pre rozvoj sociálnych služieb, - budovanie siete sociálnych služieb, - priestor na ponuky pre neverejných poskytovateľov SS	- rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov, - legislatívne zmeny – zmena zákona o soc. službách, - demografická krivka (starnutie), - odliv mladých z regiónu - migrácia kvôli práci, - neochota ľudí spolupracovať a meniť svoju situáciu, pracovať, vzdelávať sa, - predsudky v rodinách, stereotypné vnímanie istých skupín obyvateľstva,

9 CIELE A PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Hlavným cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je rozšírenie už fungujúcich sociálnych služieb v obci doplnením o služby, ktoré sú aktuálnym dopytom zo strany obyvateľstva obce.

STRATEGICKÝ CIEĽ: „ZABEZPEČIŤ KVALITNÚ A DOSTUPNÚ SOCIÁLNU STAROSTLIVOSŤ VŠETKÝM OBYVATEĽOM OBCE S POTREBAMI KOMUNITY.“

PRIORITA č. 1:	PODPOROVAŤ ROZVOJ TERÉNNYCH, AMBULANTNÝCH A POBYTOVÝCH SLUŽIEB.	
Opatrenia	Aktivity	
Zvýšiť kapacitu sociálnych terénnych služieb	<i>Zvýšenie podielu sociálnych služieb poskytovaných v domácom prostredí – opatrovateľská služba</i>	
Zlepšiť informovanosť o sociálnych službách a spoluprácu medzi poskytovateľmi	<i>Spracovanie informačného bulletinu - Sprievodcu sociálnymi službami</i>	
	<i>Účasť na pracovných stretnutiach s poskytovateľmi sociálnych služieb</i>	
Podporovať rozvoj poradenstva	<i>Poskytovanie bezplatného poradenstva v obci</i>	
Rozvíjať ambulantné sociálne služby	<i>Zriadenie jedálne</i>	
	<i>Rozvoz jedál</i>	
	<i>Zriadenie denného centra</i>	
	<i>Podpora neverejných poskytovateľov</i>	
Zlepšiť bezbariérovosť v zariadení pre seniorov	<i>Zaistenie stoličkového výťahu</i>	

Časový harmonogram: rozpätie piatich rokov obdobie 2018-2022

Materiálno-finančné zabezpečenie: vlastné zdroje z rozpočtu obce, využitie grantov a projektov.

PRIORITA č. 2:	PODPOROVAŤ AKTÍVNY ŽIVOT OBČANOV	
Opatrenia	Aktivity	
Podporovať klubové a voľnočasové aktivity občanov	<i>Bezplatné poskytovanie priestorov na voľnočasové aktivity pre všetky cieľové skupiny</i>	
	<i>Podpora organizácii pôsobiacich na území obce</i>	

Časový harmonogram: rozpätie piatich rokov obdobie 2018-2022

Materiálno-finančné zabezpečenie: vlastné zdroje z rozpočtu obce, využitie grantov a projektov.

PRIORITA č. 3:	ZVÝŠIŤ KVALITU POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	
Opatrenia	Aktivity	
Posilňovať kvalitu sociálnych služieb	<i>Zohľadnenie individuálnych potrieb prijímateľov sociálnych služieb</i>	
	<i>Realizácia plánu supervízie</i>	
	<i>Poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti na základe zmluvného vzťahu so zdravotnými poisťovňami</i>	

Časový harmonogram: rozpätie piatich rokov obdobie 2018-2022

Materiálno-finančné zabezpečenie: vlastné zdroje z rozpočtu obce, využitie grantov a projektov.

PRIORITA č. 4:	VZDELÁVAŤ ZAMESTNANCOV V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	
Opatrenia	Aktivity	
Podporovať celoživotné vzdelávanie a prehĺbovanie kvalifikácie	<i>Účast' na vzdelávacích programoch pre všetkých zamestnancov sociálnych služieb</i>	
	<i>Podpora zvýšenie kvalifikácie</i>	

Časový harmonogram: rozpätie piatich rokov obdobie 2018-2022

Materiálno-finančné zabezpečenie: vlastné zdroje z rozpočtu obce, využitie grantov a projektov.

7 VYHODNOCOVANIE A PLNENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU

Vyhodnocovanie plnenia stanovených cieľov a aktivít Komunitného plánu sociálnych služieb bude vykonávané priebežne 1x ročne predložením monitorovacej správy na rokovaní Obecného zastupiteľstva sociálnou komisiou. Výstupy monitoringu budú predložené verejnosti zverejnením v obvyklej forme.

Komunitný plán sociálnych služieb je záväzným pri tvorbe rozpočtu obce a jeho aktivity budú premietnuté v rozpočte obce. Po jeho schválení je základným rozvojovým dokumentom pre obec, ktorého aktivity obec priamo realizuje alebo vytvára podmienky na ich realizáciu. Je to zároveň rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty realizujúce aktivity na území obce, alebo subjekty, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvoja, napr. podnikateľské odborné organizácie, štátne orgány, mimovládne organizácie.

Za monitoring napĺňania priorít komunitného plánu sociálnych služieb bude zodpovedať obec Partizánska Ľupča – starosta obce a Obecné zastupiteľstvo v Partizánskej Ľupči.

Komunitný plán sociálnych služieb je otvoreným dokumentom, preto je ho možné pravidelne aktualizovať. Jeho aktualizácia sa bude vykonávať vždy, pri vzniku objektívnych potrieb zo strany poskytovateľa alebo prijímateľa a potreby, ktorá bude vyvolaná zmenou rozhodujúcich špecifických miestnych podmienok alebo zmenou legislatívy SR. **V zmysle zákona o sociálnych službách obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na schválenie obecnému zastupiteľstvu do šiestich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb.**

Snahou obce je vždy včas a podľa reálnych možností reagovať na vzniknuté situácie a dopyt po službách zo strany občanov v snahe vychádzať v ústrety a snažiť sa vyhovieť ich požiadavkám a podať pomocnú ruku v čase vzniknutého problému. Nie vždy je to, ale zo strany obce možné. Zväčša to vyžaduje veľa energie, práce a času, ale hlavne finančných zdrojov a mnohé závisí i od ponúkaných možností a naplnenia stanovených podmienok s uplatnením všetkých zákonov a aktuálne platnej legislatívy.

Obec ako verejný poskytovateľ, má preto i komunitný plán sociálnych služieb koncipovaný v zmysle platnej legislatívy SR a v mnohom je závislý od ponúk zo strany verejných výziev štátnych orgánov, nastavených podmienok v ich účasti, ale hlavne od finančného krytia z dôvodu obmedzenia vlastných zdrojov finančného rozpočtu obce.

Veríme, že v priebehu času sa stanovené priority a plány stanú skutočnou realitou.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb obce Partizánska Ľupča na obdobie rokov 2018-2022 je výsledkom spolupráce obce ako poskytovateľa sociálnych služieb, ale i samotných obyvateľov. Je to výsledok celého procesu prípravy, spracovania dokumentu a následného verejného prekovania.

Veríme, že tento dokument bude podkladom ďalšieho prospešného rozvoja našej obce a zvyšovania kvality života jeho obyvateľov a pomôže zabezpečiť práva občanov na sociálne služby, zvýšiť ich kvalitu a dostupnosť pre všetkých bez sociálneho vylúčenia, vytvoriť koordinovanú a účinnú sociálnu sieť pre všetky skupiny obyvateľstva tak, aby sa naplnili všetky naše spoločné ciele.

Dokument bol prerokovaný a schválený Obecným zastupiteľstvom dňa: 30.05.2018

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

BALOGOVÁ, B., 2005. *Seniori*. 2. vyd. Prešov : Akcent Print, 2005. 158 s. ISBN 80-969274-9-3.

HARTL, Pavel. 2000. *Psychologický slovník*. Praha : Portál, 2000. 776 s. ISBN 80-7178-303-X

<http://datacube.statistics.sk/>

KRÚPA, S. A kol., 2000. *Kvalitné sociálne služby I. Košice* : Rada pre poradenstvo v sociálnej práci, 2000. 119. s. ISBN 80-88922-17-8.

KRÚPA, S. a kol., 2003. *Kvalitné sociálne služby II. Košice* : Rada pre poradenstvo v sociálnej práci, 2000. 136. s. ISBN 80-96855-5-3.

MAJERČIAK, V. 2002. *Partizánska Ľupča. Najstaršie mestečko v Liptove. Poprad* : MARMOTA PRESS, 2002. 72 s. ISBN 80-967055-5-5.

MATEROVÁ, J. 2004. *Komunitní plán sociálních služeb – metodika*. Praha: Agora Central Europe.

MATOUŠEK, O. a kol. 2007. *Sociální služby*. Praha. : Portál, 2007. 183 s. ISBN 978-80-7967-310-9.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny. 2015.

Partizánska Ľupča. 2018 [online] Partizánska Ľupča : Obec [cit. 2018-04-20]. Dostupné na internete: <<http://www.partizanskalupca.com/>>.

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Partizánska Ľupča na roky 2015 - 2021. Partizánska Ľupča : 2015. 96 s.

REPKOVÁ K., POŽÁR L., ŠOLTÉS L. 2003: *Zdravotné postihnutie v kontexte novodobej sociálnej politiky*, Informačné centrum rady Európy v Bratislave 2003. 214 s. ISBN 80-891 41-03-X.

ROSECKÝ, D., ORINIAKOVÁ, P. 2003. *Komunitní plán sociálních služeb*. Plzeň: CpKP ČR.

ŘEHUŘEK, M. 1997. *Právo účasti občanov na správe vecí verejných*. Bratislava : Veda, 1997. 149 s. ISBN 80-224-0531-0.

STRIEŽENEC, Š. 1996. *Slovník sociálneho pracovníka*. Trnava : Vydavateľstvo AD, 1996. 213 s. ISBN 80-967589-0-X.

ÚLEHLA, I., 2001. *Předpoklady komunitního plánování*. In. Sociální politika, 2002, roč. 28, č. 3. ISSN 0049-0962.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

VASKOVÁ, V., ŽEŽULA, O. 2002. *Komunitní plánování – věc veřejná.*. Praha: 1. Vyd. Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002. 16 s. ISBN 80-86552-30-6.

VASKOVÁ, V., et al. 2004. *Průvodce procesem komunitního plánování sociálních služeb.* 2004. 12s.

VÍTEK, P. 2002. *Dejiny Partizánskej Ľupče. Poprad : MARMOTA PRESS,* 2002. 131 s. ISBN 80-967055-4-7.

WOLEKOVÁ, H., MEZIANOVÁ. 2004. *Mini príručka pre komunitné plánovanie sociálnych služieb.*

WOLEKOVÁ, H., PETIJOVÁ. M. 2007. *Sociálne služby na Slovensku, Analýza ponuky a dopytu.* Bratislava : EQUAL. 2007. 34

Zákon NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov., v znení neskorších predpisov.

PRÍLOHY

OBEC PARTIZÁNSKA ĽUPČA

Obecný úrad Partizánska Ľupča 417, 032 15

DOTAZNÍK KU KOMUNITNÉMU PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE PARTIZÁNSKA ĽUPČA

NA ROKY 2018 – 2025

Obec Partizánska Ľupča sa na Vás obracia s prosbou o spoluprácu. Vyplnením anonymného dotazníka sa zapojíte do procesu komunitného plánovania. S vašou pomocou tak dokážeme najúčinnnejšie zistiť potreby občanov v oblasti sociálnych služieb, nedostatky v doterajšom poskytovaní sociálnych služieb a stanoviť ciele a priority budúceho rozvoja sociálnych služieb v obci Partizánska Ľupča.

Vyplnený dotazník môžete zaslať do 25. apríla 2018 na adresu:

Obecný úrad Partizánska Ľupča 417, 032 15, alebo ho môžete vyplniť aj elektronicky a zaslať e-mailom na adresu: obec.part.lupca@stonline.sk.

Údaje z vyplnených dotazníkov budú použité pre potreby spracovania Komunitného plánu sociálnych služieb obce Partizánska Ľupča na roky 2018 – 2025.

Za čas strávený vyplňovaním dotazníka ďakujeme, Vami poskytnuté informácie sú dôležitým podkladom pri vypracovaní komunitného plánu sociálnych služieb.

Spracovatelia komunitného plánu sociálnych služieb

A. Základné údaje o Vašej osobe

1. Pohlavie:

- ☐ muž
☐ žena

2. Vek:

☐ do 18 rokov	☐ 36 - 49 rokov
☐ 19 - 25 rokov	☐ 50 - 64 rokov
☐ 26 - 35 rokov	☐ 65 a viac rokov

3. Vzdelanie:

☐ bez vzdelania	☐ SŠ s maturitou
☐ základné	☐ vysokoškolské vzdelanie
☐ SŠ bez maturity	☐ iné

B. Sociálne služby

1. Vaše sociálne postavenie. Uveďte do ktorej sociálnej kategórie patríte (môžete vyznačiť aj viac možností):

☐ dôchodca	☐ občan s duševnou chorobou
☐ nezamestnaný	☐ občan s chronickou, nevyliečiteľnou chorobou
☐ osamelý rodič	☐ občan po výkone trestu
☐ občan v hmotnej núdzi	☐ občan bez prístrešia
☐ občan s telesným postihnutím	☐ mladý dospelý po náhradnej starostlivosti
☐ občan so zmyslovým postihnutím	☐ závislý na návykových látkach
☐ občan s mentálnym postihnutím	☐ obeť násilia
☐ dieťa, mladistvý	☐ občan zo separovanej komunity
☐ príbuzný občana z vyššie uvedených kategórií (uviesť, akej)	
☐ nepatrím do žiadnej z uvedených skupín	
☐ iné (uviesť)	
-

2. Aký je Váš / Vášho príbuzného súčasný sociálny problém:

☐ problém s mobilitou	☐ problém s vykonávaním sebaobsluhy
☐ problém s bývaním	☐ problém so zabezpečovaním prípravy stravy
☐ problém s využívaním voľného času	☐ problém so starostlivosťou o domácnosť
☐ problém so závislosťou	☐ problém so zamestnaním
☐ problém s násilím v rodine	☐ problém s poruchami správania u detí, resp. u mladistvých
☐ problém s uplatňovaním práv a právom chránených záujmov (vybavovanie úradných záležitostí, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní písomných podaní...)	
☐ iné (prosíme konkretizovať)	
-

3. Využívate v súčasnosti niektorú sociálnu alebo inú službu?:

- ☐ áno
☐ nie

4. Ak ste v predchádzajúcej otázke odpovedali áno, označte akú sociálnu službu využívate:

☐ zariadenie pre seniorov	☐ domov na pol ceste
☐ denný stacionár	☐ zariadenie núdzového bývania
☐ prepravná služba	☐ nocľaháreň
☐ domov sociálnych služieb	☐ zariadenie podporovaného bývania
☐ jedáleň, resp. zabezpečenie stravy	☐ útulok
☐ odľahčovacia služba	☐ stredisko osobnej hygieny
☐ opatrovateľská služba	☐ krízové stredisko
☐ zariadenie opatrovateľskej služby	☐ komunitné centrum
☐ tlmočnícka služba	☐ nízkoprahové denné centrum

☐ poradenstvo (sociálne, právne, krízové...)	☐ terénna sociálna práca
☐ sociálna služba krízovej intervencie	☐ služba včasnej intervencie
☐ sprostredkovanie osobnej asistencie	☐ resocializačné stredisko pre závislých
☐ rehabilitačné stredisko pre zdravotne ťažko postihnutých	
☐ iné (uviesť)	
-

5. Ak ste vy, alebo vaši príbuzní mali nejaký sociálny problém a potrebovali ste poradiť, ktorú z nasledujúcich inštitúcií ste vyhľadali?

☐ Obecný úrad Partizánska Ľupča	☐ Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
☐ Centrum právnej pomoci	☐ Poradenské služby mimovládnej organizácie
☐ iné (uviesť)	
-

6. Ktorá z ďalej uvedených sociálnych služieb pre občanov je z Vášho pohľadu potrebná, resp. o ktorú uvedenú službu by ste mali záujem:

☐ zariadenie pre seniorov	☐ domov na pol ceste
☐ denný stacionár	☐ zariadenie núdzového bývania
☐ prepravná služba	☐ nocľaháreň
☐ domov sociálnych služieb	☐ zariadenie podporovaného bývania
☐ jedáleň, resp. zabezpečenie stravy	☐ útulok
☐ odľahčovací služba	☐ stredisko osobnej hygieny
☐ opatrovateľská služba	☐ krízové stredisko
☐ zariadenie opatrovateľskej služby	☐ komunitné centrum
☐ tľmočnicka služba	☐ nízkoprahové denné centrum
☐ sprostredkovanie osobnej asistencie	☐ terénna sociálna práca
☐ sociálna služba krízovej intervencie	☐ služba včasnej intervencie
☐ poradenstvo (sociálne, právne, krízové...)	☐ detské jasle
☐ resocializačné stredisko pre závislých postihnutých	☐ rehabilitačné stredisko pre zdravotne ťažko
☐ iné (uviesť)	
-

7. Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám vyhovovala najviac:

- ☐ ambulantná (za sociálnou službou prijímateľ sociálnej služby prichádza do zariadenia)
- ☐ terénna (sociálna služba sa poskytuje v rodinnom prostredí prijímateľa služby - doma)
- ☐ pobytová (súčasťou sociálnej služby je ubytovanie – 24 hod. denne)

8. Aké ďalšie sociálne služby alebo zariadenia podľa Vás v obci chýbajú a sú podľa Vás potrebné:

.....

.....

.....

.....

9. Uved'te prosím podnety, postrehy, prípadné návrhy k poskytovaniu sociálnych služieb v obci:

.....

.....

.....

.....

VYSVETLENIE (ZÁKLADNÝCH) POJMOV

Zariadenie pre seniorov (bývalé Domovy dôchodcov) – v zariadení pre seniorov sa poskytuje nepretržitá sociálna služba vrátane ubytovania fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa príslušného stupňa odkázanosti alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Denný stacionár - je sociálna služba pre fyzickú osobu odkázanú na pomoc inej fyzickej osoby v zariadení na určitý čas počas dňa. Cieľom denného stacionára je zabezpečiť odbornú službu ktorá zodpovedá potrebám fyzickej osoby so zohľadnením jej potrieb, prirodzených vzťahov a rodiny. Prepravná služba – poskytuje sa osobe s obmedzenou pohyblivosťou (s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom) odkázanej na individuálnu prepravu.

Domov sociálnych služieb – je sociálna služba poskytovaná osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, podľa stupňa odkázanosti. Poskytované služby: ubytovanie, stravovanie, upratovanie, sociálne poradenstvo, ošetrovateľská starostlivosť a i.

Jedáleň - poskytuje sa stravovanie fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav alebo dovŕšila dôchodkový vek. Jedáleň môže poskytovať stravovanie aj prostredníctvom donášky stravy do domácnosti.

Odláhčovacia služba – poskytuje sa (neprofesionálnemu) opatrovateľovi, ktorý má nárok na 30 dní „dovolenky“. Vtedy treba opatrovanému zabezpečiť primeranú starostlivosť.

Opatrovateľská služba – vykonáva ju profesionálna opatrovateľka, poskytuje sa osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, udržiavania domácnosti a sociálnych aktivitách.

Prepravná služba - poskytuje sa osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

Zariadenie opatrovateľskej služby - poskytuje starostlivosť občanom, ktorí sa vzhľadom na nepriaznivý zdravotný stav, vek alebo sociálnu odkázanosť nedokážu o seba postarať.

Tlmočnícka služba - je poskytovaná fyzickej osobe odkázanej na tlmočenie. Tlmočnickou službou sa poskytuje tlmočenie v posunkovej reči, artikuláčnej tlmočenie alebo taktilné tlmočenie.

Sprostredkovanie osobnej asistencie – poskytuje sa fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na osobnú asistenciu pri vykonávaní administratívnych úkonov, vedenie databázy užívateľov osobnej asistencie, vedenie databázy osobných asistentov a záujemcov o vykonávanie osobnej asistencie, vykonávanie základného sociálneho poradenstva a vzdelávanie užívateľov osobnej asistencie a osobných asistentov a pomoc pri riešení konfliktov vzniknutých medzi fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a osobným asistentom v súvislosti s uzatvorenou zmluvou o výkone osobnej asistencie.

Rehabilitačné stredisko - sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej osoby, ktorá je slabozraká, nepočujúca alebo ťažko obojstranne nedoslýchavá.

Sociálna služba krízovej intervencie – poskytuje sa v „kríze“ pre fyzické osoby na riešenie rôznych nepriaznivých situácií (napr. ubytovanie, strava, základné ošatenie a obuv a základná osobná hygiena, domáce násilie, závislosti a pod.)

Resocializačné stredisko – pobytové zariadenie, ktoré vzniklo na aktivizovanie vnútorných schopností fyzických osôb na prekonanie psychických fyzických a sociálnych dôsledkov drogových závislostí alebo iných závislostí a na zapojenie sa do života v prirodzenom prostredí.

Domov na pol ceste – poskytuje sociálne služby na určitý čas osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojenie základných životných potrieb po skončení poskytovania sociálnej služby v zariadení, alebo po skončení starostlivosti v zariadení sociálnoprávnej ochrany a kurately, alebo po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z väzby.

Zariadenie núdzového bývania - poskytuje sociálne služby na uspokojovanie základných životných potrieb a na riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie, alebo nemôžu z vážnych dôvodov užívať svoje bývanie.

Nocľaháreň – je určená pre osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu užívať doterajšie bývanie. Poskytuje sa ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania a sociálne poradenstvo.

Zariadenie podporovaného bývania - poskytuje sociálnu službu fyzickej osobe od 16. roku veku do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život.

Útulok – je určený pre osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu užívať doterajšie bývanie. Poskytuje sa ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo a nevyhnutné ošatenie a obuv.

Stredisko osobnej hygieny - utvárajú sa podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav alebo dovŕšila dôchodkový vek.

Krízové stredisko - v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately v znení neskorších predpisov zabezpečuje vykonávanie opatrení, ak sa dieťa, rodina alebo plnoletá osoba nachádza v krízovej situácii. Dieťaťu dočasne nahrádza prirodzené prostredie alebo náhradné rodinné prostredie (nepretržite počas celého roka pobytovou formou).

Komunitné centrum – je miestom stretávania komunity, ľudí, kde prebieha vzdelávanie, spoločenské aktivity a i. Komunitné centrum je miesto mobilizácie občanov pomocou, ktorých sa uskutočňujú zmeny v komunite.

Nízkoprahové denné centrum – poskytuje sociálne služby počas dňa osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky základných životných potrieb a nemá zabezpečené ubytovanie. Využíva sa princíp „nizkoprahovosti“ ako napr. voľný vstup a pobyt v zariadení, pravidelná dochádzka nie je podmienkou.

Terénna sociálna práca – sociálna služba vykonávaných sociálnym pracovníkom v prirodzenom prostredí klienta

Služba včasnej intervencie – predstavuje odborné služby, podporu a pomoc rodinám so zdravotne znevýhodnenými deťmi alebo deťmi s rizikovým vývinom v ranom veku (0-7 rokov).